

MINISTERUL MEDIULUI,
APELOR ȘI PĂDURILOR

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

„Mediu, Adaptare la Schimbările Climatice și Ecosisteme”

Programul RO - Mediu

SCHEMA DE GRANTURI MICI

***„Elaborarea planurilor de atenuare și adaptare la schimbările climatice în
municipalități” (SGS – 1)***

GHIDUL SOLICITANTULUI

Lansarea Schemei de granturi mici: 30 Decembrie 2020

Termen limită pentru transmiterea Cererilor de Finanțare: 29 Martie 2021

Cuprins

1. Informații specifice Schemei de Granturi Mici „Elaborarea planurilor de atenuare și adaptare la schimbările climatice în municipalități” și rezultate așteptate	4
2. Programul RO-Mediu și obiectivele granturilor SEE.....	5
2.1 Obiectivele Mecanismului Financiar SEE 2014-2021	6
2.2 Obiectivele Programului RO – MEDIU	6
2.3 Informații specifice pentru schema de granturi mici „Elaborarea planurilor de atenuare și adaptare la schimbările climatice în municipalități”	7
3. Cadrul instituțional și cadrul legal	8
3.1 Cadrul instituțional	8
3.2 Cadrul legal	9
4. Definiții	10
5. Alocare financiară.....	13
5.1 Alocare financiară totală a Schemei de granturi mici „Elaborarea planurilor de atenuare și adaptare la schimbările climatice în municipalități”	13
5.2 Alocarea financiară pe proiecte	14
6. Eligibilitatea Promotorilor de Proiect și Partenerilor de Proiect.....	14
6.1 Eligibilitatea Promotorului de Proiect (Solicitantului).....	14
6.2 Eligibilitatea Partenerilor de Proiect	16
6.2.1 Natura și situația partenerului	16
6.2.2 Selecția partenerilor	18
6.2.3 Acordul de parteneriat	19
7. Eligibilitatea proiectului/ activităților.....	19
7.1 Informații preliminare cu privire la atenuarea și adaptarea la schimbări climatice	19
7.2 Tipuri de proiecte eligibile.....	21
7.3 Tipuri de activități eligibile	21
7.4 Alte activități cu caracter general eligibile	23

7.5	Sustenabilitatea proiectului	23
7.6	Principii orizontale.....	23
7.7	Durata implementării proiectelor	24
8.	Eligibilitatea cheltuielilor	24
8.1	Principii generale privind eligibilitatea cheltuielilor.....	24
8.2	Achiziții	25
8.3	Categoriile de cheltuieli eligibile pentru proiect.....	25
8.4.	Condițiile aplicabile pentru categoriile de cheltuieli eligibile	26
8.5	Cheltuieli neprevăzute (de urgență)	26
8.6	Cheltuieli indirecte	26
8.7	Cheltuieli neeligibile	27
8.8	Bugetul proiectului	27
9.	Utilizarea monedei Euro.....	28
10.	Ajutor de Stat	28
11.	Pregătirea și depunerea proiectelor	28
12.	Evaluarea și selecția	31
12.1	Etapele de verificare ale conformității administrative și a eligibilității.....	31
12.2	Evaluarea aplicației de proiect; metodologia de evaluare a aplicațiilor de proiecte pentru finanțare 32	
12.3	Procedura de selecție a proiectelor de către Comitetul de Selecție.....	35
13.	Contractarea.....	36
14.	Prevederi referitoare la plăți.....	37
15.	Implementarea și monitorizarea proiectului	39
16.	Raportare.....	40
17.	Nereguli	41
18.	Informare și comunicare	42

19. Prelucrarea datelor cu caracter personal.....	43
20. Anexe.....	45

1. Informații specifice Schemei de Granturi Mici „Elaborarea planurilor de atenuare și adaptare la schimbările climatice în municipalități” și rezultate așteptate

Prezenta schemă de granturi mici (SGS-1) se adresează exclusiv proiectelor pentru „Elaborarea planurilor de atenuare și adaptare la schimbările climatice în municipalități”, sprijinind componenta de *atenuare și adaptare la schimbările climatice* a Programului, concepută pentru a răspunde nevoilor și problemelor identificate în timpul consultărilor părților interesate. Provocările cheie identificate la consultarea părților interesate sunt:

- Lipsa la nivel local a cunoștințelor referitoare la schimbările climatice și impactul acestora, precum și competența de a efectua analize de vulnerabilitate și evaluări ale riscurilor;
- Lipsa de competență sau disponibilitate de a lua măsuri pentru atenuarea și adaptarea la schimbările climatice pentru a face față impacturilor, vulnerabilităților și adaptării din diferite sectoare;
- Conștientizarea schimbărilor climatice la nivelul administrației și comunităților locale. Angajații de la nivelul orașelor și municipalităților sunt informați insuficient despre oportunitățile de a investi în măsuri de adaptare și sunt slab instruiți sau nu pot colabora cu alte instituții.

Prin schema de granturi mici pentru „Elaborarea planurilor de atenuare și adaptare la schimbările climatice în municipalități”, Programul RO-Mediu își propune creșterea capacității autorităților locale privind atenuarea și de adaptarea la schimbările climatice.

Rezultatele așteptate din Schema de granturi mici „Elaborarea planurilor de atenuare și adaptare la schimbările climatice în municipalități” se referă la:

- sprijinirea municipalităților în vederea elaborării planurilor de atenuare și adaptare la schimbările climatice.

Prin componenta „Atenuarea efectelor și adaptarea la schimbări climatice” din cadrul Programului RO-Mediu se consideră faptul că elaborarea planurilor de atenuare și adaptare în municipalități va putea asigura atingerea obiectivelor/măsurilor de adaptare pe termen mediu și lung pentru a se ajunge la o economie sustenabilă și competitivă. Totodată, se dorește integrarea adaptării la schimbările climatice în politicile și programele naționale sau locale prin care să sporească gradul de conștientizare și informare pentru cetățeni. Efectele schimbărilor climatice sunt deja foarte răspândite la nivel global, tocmai de aceea, sunt necesare măsuri/acțiuni de adaptare. Astfel, componenta „Atenuarea efectelor și adaptarea la schimbări climatice” din Programul RO-Mediu prin schema de granturi mici „Elaborarea planurilor de atenuare și adaptare în municipalități”, este considerată a avea o relevanță ridicată pentru obiectivele Programului, în special domeniul 13 (mai multe informații pe www.eeagrants.org și www.eeagrants.ro).

Suma totală alocată din bugetul Programului RO-Mediu pentru schema de granturi mici „Elaborarea planurilor de atenuare și adaptare în municipalități” este de 1.000.000 Euro, reprezentând:

- 850.000 Euro (85%) - contribuția Mecanismului Financiar SEE 2014-2021, respectiv grant;
- 150.000 Euro (15%) - contribuția națională.

Alocarea financiară pentru proiecte se stabilește după cum urmează:

	Valoare minimă proiect	Valoare maximă proiect	Rata maximă a grantului
Elaborarea planurilor de atenuare și adaptare în municipalități	100.000 Euro	125.000 Euro	100% din costurile totale eligibile ale proiectului pentru autorități locale sau regionale (municipale/județene)

Grupurile țintă directe sunt municipalitățile. Beneficiarii indirecti includ grupurile țintă directe, localitățile aflate în proximitatea municipalităților beneficiare directe, precum și populația care tranzitează zonele vizate de planurile de atenuare și adaptare la schimbările climatice.

Solicitanții eligibili (Promotori de Proiect) sunt autorități locale sau regionale (municipale/județene).

Conform art. 4.5 din Regulamentul privind implementarea MF SEE 2014-2021 „proiectele pot fi pregătite și implementate în cooperare cu una sau mai multe persoane juridice din Statele Donatoare. Cu referire la obiectivele MF SEE 2014-2021 legate de relațiile bilaterale, Operatorul de Program încurajează și facilitează stabilirea unor astfel de parteneriate”, aplicarea proiectului fiind considerată un bun exemplu de „transfer de experiență” și „bune practici” prin implementarea acestuia.

Prezentul Ghid al Solicitantului detaliază mai jos cerințele tehnice și financiare specifice pentru propunerile de proiecte care vor fi analizate în procesul de evaluare pentru a fi finanțate în cadrul Programului RO-Mediu.

2. Programul RO-Mediu și obiectivele granturilor SEE

Programul „Mediu, adaptare la schimbările climatice și ecosisteme” (RO – Mediu) este parte integrantă a Mecanismul Financiar al Spațiului Economic European (SEE) 2014-2021.

Programul RO-MEDIU este implementat în România de Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor în calitate de Operator de Program, prin Unitatea de Implementare a Programului ”Mediu, adaptare la schimbările climatice și ecosisteme”, în parteneriat cu Agenția Norvegiană de Mediu, în calitate de Partener de Program (DPP) din Statele Donatoare. Programul a fost aprobat prin Acordul de Program încheiat între Comitetul Mecanismului Financiar SEE și Ministerul Fondurilor Europene, în calitate de Punct Național de Contact, la data de 01.10.2019. Regulile și principiile pe care se fundamentează implementarea Granturilor SEE sunt stabilite în Regulamentul privind implementarea Mecanismului

Financiar al Spațiului Economic European 2014-2021 și anexele sale. Mai multe informații privind cadrul legal de implementare al MF SEE pot fi găsite pe www.eeagrants.org și www.eeagrants.ro.

Programul RO – Mediu - „Mediu, adaptarea la schimbările climatice și ecosisteme” va contribui la realizarea celor două obiective generale ale Mecanismului Financiar al Spațiului Economic European (SEE) 2014-2021, precum și la obiectivele domeniului de program 11 "Mediu și ecosisteme", "Îmbunătățirea statutului ecologic în ecosisteme și reducerea efectelor negative ale poluării și a altor activități umane" și ale domeniului de program 13 "Atenuarea și adaptarea la schimbările climatice", "Schimbările climatice și reducerea vulnerabilității față de schimbările climatice".

Relațiile dintre statele donatoare și statele beneficiare vor fi, de asemenea, consolidate prin punerea în aplicare a activităților care vizează intensificarea cooperării strategice, a rețelelor și a schimbului de cunoștințe între entitățile din statele donatoare și în statele beneficiare și prin alte inițiative comune dincolo de programele vizând consolidarea relațiilor dintre statele donatoare și statele beneficiare.

Bugetul Programului este de 23.529.412 Euro, din care 20.000.000 Euro reprezintă finanțare externă nerambursabilă, iar 3.529.412 Euro provin de la bugetul de stat (cofinanțare națională).

2.1 Obiectivele Mecanismului Financiar SEE 2014-2021

Obiectivele MF SEE 2014-2021 sunt:

- Reducerea disparităților economice și sociale din Spațiul Economic European;
- Întărirea relațiilor bilaterale dintre Statele Donatoare și România.

2.2 Obiectivele Programului RO – MEDIU

Obiectivul, realizările, rezultatele, indicatorii și țintele Programului RO-Mediu sunt stabilite în Acordul de Program.

Obiectivul Programului RO - Mediu îl reprezintă îmbunătățirea stării mediului înconjurător în ecosisteme și reducerea efectelor adverse ale poluării și ale altor activități ale omului.

Acest Program sprijină implementarea obiectivului Mecanismului Financiar SEE 2014-2021 prin rezultatele specifice: (i) îmbunătățirea stării ecologice a habitatelor selectate, (ii) îmbunătățirea capacității de gestionare și abordare a riscurilor datorate substanțelor periculoase și (iii) creșterea capacității la nivel local de atenuare și adaptare la un climat în schimbare, (iv) îmbunătățirea instrumentelor de informații geografice pentru factorii de decizie în vigoare și (v) îmbunătățirea colaborării dintre entitățile beneficiare și donatoare implicate în Program. Programul RO-Mediu va consolida capacitatea entităților publice responsabile de implementarea și aplicarea legislației europene și a strategiilor privind protecția mediului, respectiv în domeniile: (i) ecosisteme și biodiversitate, prin sprijinirea restaurării turbăriilor/zonelor umede, (ii) poluarea cu substanțe chimice și deșeuri periculoase, prin creșterea capacității de a aborda riscurile datorate poluării cu deșeuri, (iii) adaptarea la schimbările climatice, încurajând punerea în aplicare a planurilor de adaptare și atenuare, și (iv) informații geografice integrate pentru mediu și UE (instrumente îmbunătățite de informare pentru decidenții responsabili).

Programul RO-Mediu își propune să stimuleze și să dezvolte cooperarea pe termen lung între Islanda, Liechtenstein, Norvegia (denumite în continuare „Statele Donatoare”) și România, prin încurajarea parteneriatelor de proiect în domeniile de interes menționate anterior.

2.3 Informații specifice pentru schema de granturi mici „Elaborarea planurilor de atenuare și adaptare la schimbările climatice în municipalități”

„Elaborarea planurilor de atenuare și adaptare la schimbările climatice în municipalități” susține componenta *“Atenuarea și Adaptarea la Schimbările Climatice”* a Programului RO-Mediu.

Prezenta schemă de granturi mici – **“Elaborarea planurilor de atenuare și adaptare la schimbările climatice în municipalități”** - se adresează **exclusiv** proiectelor care contribuie la realizarea indicatorilor aferenți următoarelor rezultate ale Programului:

Arie Program (AP)	Număr	Rezultatele Programului	Indicatori asociați
AP 13 Atenuarea și adaptarea la schimbările climatice	Rezultat direct (Rezultat 3.1)	Municipalități sprijinite să elaboreze planuri de adaptare și atenuare	- 8 planuri de atenuare și adaptare elaborate

Prin programul RO-MEDIU, municipalitățile selectate își vor putea cuantifica și îmbunătăți capacitatea de atenuare și adaptare la schimbările climatice, și de asemenea vor putea realiza progrese în alinierea la strategia UE privind adaptarea la schimbările climatice.

Prin prezenta schemă de granturi mici, municipalitățile vor putea identifica impactul schimbărilor climatice la nivel local/regional, vor putea formula măsuri fezabile de atenuare și adaptare și vor putea realiza un plan de implementare al acestor măsuri. Planurile de atenuare și adaptare vor fi concepute luând în considerare atât nevoile locale/regionale identificate, cât și contextul european din strategia UE privind adaptarea la schimbările climatice.

Rezultatele proiectelor finanțate prin prezenta schema de granturi mici vor reprezenta o etapă inițială în procesul de creștere a capacității municipalităților de atenuare și adaptare la schimbările climatice. Etapa de implementare a planurilor de atenuare și adaptare va fi realizată prin intermediul unui apel de proiecte ulterior în cadrul căruia se vor finanța un număr de 4 municipalități, selectate dintre cele 8 municipalități care vor fi finanțate prin prezenta schemă de granturi mici.

Astfel, capacitatea de atenuare și adaptare la schimbările climatice se va realiza în două etape: cea de elaborare a planurilor finanțată prin prezenta schemă de granturi mici, și cea de implementare finanțată printr-un apel viitor.

3. Cadrul instituțional și cadrul legal

3.1 Cadrul instituțional

Cadrul instituțional aferent Programului RO - MEDIU este în concordanță cu prevederile Regulamentului privind implementarea Mecanismului Financiar al Spațiului Economic European 2014-2021 și ale OUG nr. 34/2017.

Ministerul Fondurilor Europene îndeplinește funcția de **Punct Național de Contact** și reprezintă România în relațiile sale cu Comitetul Mecanismului Financiar. Punctul Național de Contact va avea responsabilitatea generală a îndeplinirii obiectivelor Mecanismului Financiar SEE 2014 - 2021 și implementării lor în România.

Autoritatea de Certificare și Plată din cadrul **Ministerului Finanțelor Publice** acționează în calitate de **Autoritate de Certificare (AC)**; aceasta certifică sumele incluse în declarațiile de cheltuieli depuse la Oficiul Mecanismului Financiar și primește sumele granturilor SEE transferate în România.

Unitatea Centrală de Armonizare pentru Audit Public Intern (UCAAPI) din cadrul **Ministerului Finanțelor Publice** acționează în calitate de Autoritate de Audit și efectuează audituri ale sistemelor de management și control la nivel de Program.

Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor acționează în calitate de **Operator de Program** și este responsabil cu pregătirea și implementarea Programului în conformitate cu principiile economiei, eficienței și eficacității. Operatorul de Program desfășoară, în principal, următoarele activități:

- a) se asigură că proiectele contribuie la obiectivele generale ale Mecanismului Financiar al Spațiului Economic European (SEE) 2014 - 2021 și ale Programului;
- b) primește cererile de finanțare, le evaluează, selectează proiectele ce urmează a fi finanțate și semnează contractele de finanțare pentru fiecare proiect;
- c) monitorizează progresul proiectelor și calitatea implementării acestora;
- d) verifică conformitatea cheltuielilor declarate de Promotorii de Proiect, conformitatea acestora cu Regulamentul privind Implementarea Mecanismului Financiar SEE, cu Acordul de Program precum și cu legislația națională și legislația UE în vigoare;
- e) promovează Programul RO-Mediu și Mecanismul Financiar SEE 2014 - 2021;
- f) se asigură că plățile grantului proiectului sunt efectuate la timp.

Pentru mai multe detalii privind prerogativele Operatorului de Program, consultați Regulamentul privind implementarea Mecanismului Financiar al Spațiului Economic European (SEE) 2014 - 2021, disponibil aici: <https://www.eeagrants.ro>.

3.2 Cadrul legal

- a. Memorandumul de înțelegere dintre Islanda, Principatul Liechtenstein, Regatul Norvegiei (denumite în continuare „State Donatoare”) și Guvernul României privind implementarea Mecanismului Financiar al Spațiului Economic European 2014-2021 semnat la data de 13.09.2016 și modificat la data de 08.09.2020;
- b. Protocolul 38c la Acordul SEE privind Mecanismul Financiar al Spațiului Economic European 2014-2021 (denumit în continuare „MF SEE”);
- c. Regulamentul privind implementarea Mecanismului Financiar SEE 2014-2021, denumit în continuare „Regulament”, adoptat de Comitetul pentru MFSEE conform Articolului 10.5 al Protocolului 38c;
- d. Acordul de Program al Mecanismului Financiar SEE 2014-2021 pentru finanțarea Programului „Mediu, Adaptare la Schimbări Climatice și Ecosisteme”, din data de 01.10.2019, denumit în continuare Acord de Program, încheiat între Comitetul Mecanismului Financiar și Punctul Național de Contact - Direcția Generală pentru Mecanisme și Instrumente Financiare Europene Nerambursabile, reprezentând Guvernul României;
- e. Acordul de Implementare a Programului „Mediu, Adaptare la Schimbări Climatice și Ecosisteme” din data de 26.11.2019, încheiat între Ministerul Fondurilor Europene – Punctul Național de Contact și Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, în calitate de Operator de Program;
- f. Ghidurile adoptate de CMF în conformitate cu Regulamentul. În cazul unei neconcordanțe între Acordul de Program și Regulament, prevederile din regulament prevalează;
- g. Ordinul ministrului mediului, apelor și pădurilor nr. 197/2020 privind constituirea Unității de Implementare a Programului „Mediu, adaptare la schimbările climatice și ecosisteme” RO - Mediu implementat de Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor în calitate de Operator de Program în cadrul Mecanismului Financiar al Spațiului Economic European (MF SEE) 2014 -2021;
- h. Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 34/05.05.2017 privind gestionarea financiară a fondurilor externe nerambursabile aferente Mecanismului Financiar Spațiul Economic European 2014-2021 și Mecanismului Financiar Norvegian 2014-2021, aprobată prin Legea nr. 206/2017, cu modificările și completările ulterioare;
- i. Ordinul Ministrului Finanțelor Publice nr. 2.840/2017 privind metodologia de aplicare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 34/2017;
- j. Hotărârea Guvernului nr. 518/1995 privind unele drepturi și obligații ale personalului român trimis în străinătate pentru îndeplinirea unor misiuni cu caracter temporar, cu modificările și completările ulterioare;
- k. Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 66/2011 din data de 29 iunie 2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora, cu modificările și completările ulterioare;

- l. Hotărârea Guvernului nr. 875/2011 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 66/2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora;
- m. Legea Nr. 98/2016 din 19 mai 2016 privind achizițiile publice, cu modificările și completările ulterioare;
- n. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare;
- o. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 68/2019 privind stabilirea unor măsuri la nivelul administrației publice centrale și pentru modificarea și completarea unor acte normative, cu modificările și completările ulterioare;
- p. Hotărâre de Guvern nr. 43 /2020 privind organizarea și funcționarea Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor.

4. Definiții

- Ghidul Solicitantului – documentul ce cuprinde informațiile necesare Solicitantului pentru pregătirea, derularea și implementarea proiectului.
- Autoritatea de Audit – entitate publică națională, independentă funcțional față de Punctul Național de Contact, de Autoritatea de Certificare și de Operatorul de Program, desemnată de
- Statul Beneficiar și responsabilă pentru verificarea funcționării eficiente a sistemului de management și control.
- Apel de propuneri – modalitate competitivă de depunere, evaluare și selecție a unor proiecte ce se înscriu în obiectivul Programului RO-Mediu și care respectă prevederile Ghidului Solicitantului.
- Autoritatea de Certificare – entitatea publică națională, independentă funcțional față de Autoritatea de Audit și de Operatorul de Program, desemnată de către Statul Beneficiar pentru a certifica informațiile cu caracter financiar.
- Proiect în Parteneriat cu Statele Donatoare - proiect implementat în strânsă cooperare cu un partener de proiect a cărui locație principală se află în unul dintre Statele Donatoare.
- Partener de Program din Statele Donatoare – entitate publică dintr-un Stat Donator desemnată de CMF, care oferă consiliere cu privire la pregătirea și/sau implementarea programului, și/sau participă la implementarea programului.
- State Donatoare – Islanda, Liechtenstein și Norvegia.
- Comitetul Mecanismului Financiar SEE – (denumit în continuare CMF) - Comitetul înființat de către Comitetul Permanent al Statelor AELS să gestioneze Mecanismului Financiar SEE 2014-2021.

- Evaluare – o apreciere sistematică, obiectivă și independentă a modului de concepere, implementare și/sau a rezultatelor obținute în programe și proiecte, cu scopul de a determina relevanța, coerența și consistența, eficacitatea, eficiența, impactul și sustenabilitatea contribuției financiare.
- Oficiul Mecanismului Financiar (denumit în continuare OMF) – oficiul care asistă CMF în gestionarea Mecanismului Financiar SEE 2014-2021. OMF, care este din punct de vedere administrativ o parte din Asociația Europeană a Liberului Schimb, este responsabil pentru derularea operațiunilor curente ale Mecanismului Financiar SEE 2014-2021 în numele CMF și îndeplinește funcția de punct de contact.
- Autoritatea pentru nereguli – entitate publică națională desemnată de Statul beneficiar ca fiind responsabilă pentru întocmirea și depunerea rapoartelor de nereguli în numele Statului Beneficiar.
- Monitorizare – urmărirea implementării proiectelor și programelor pentru a se asigura că procedurile stabilite sunt respectate, pentru a verifica progresul înregistrat în vederea obținerii rezultatelor și realizărilor stabilite și a identifica la timp eventualele probleme, în vederea adoptării de măsuri corective.
- Punctul Național de Contact - entitate publică națională, desemnată de către Statul Beneficiar ce deține responsabilitatea generală pentru atingerea obiectivelor Mecanismului Financiar SEE 2014-2021, precum și pentru implementarea prevederilor Memorandumului de Înțelegere.
- Organizație non-guvernamentală (denumită în continuare ONG) – organizație voluntară non-profit înființată ca persoană juridică, având un scop non-comercial, independentă de administrațiile locale, regionale și centrale, de entitățile publice, de partidele politice și de organizațiile comerciale. Instituțiile religioase și partidele politice nu sunt considerate ONG-uri.
- Sprijin financiar nerambursabil – suma acordată în baza contractului de finanțare în vederea implementării proiectului, constituită din suma finanțată din MF SEE și cofinanțarea națională publică aferentă.
- Program – o structură care stabilește o strategie de dezvoltare, având un set coerent de măsuri care vor fi implementate prin intermediul unor proiecte realizate cu sprijinul Mecanismului Financiar SEE 2014-2021, cu scopul de a realiza obiectivele și rezultatele stabilite.
- Acord de Program – un acord între Comitetul Mecanismului Financiar și Punctul Național de Contact pentru reglementarea implementării unui anume Program.
- Acord de Implementare a Programului – un acord între Punctul Național de Contact și Operatorul de Program care reglementează implementarea fiecărui program. Acordul de Implementare a Programului stabilește termenii și condițiile pentru implementarea programului, suma totală alocată programului și sursele pentru finanțarea/cofinanțarea acestuia, elementele specifice fiecărui program, inclusiv îndatoririle și responsabilitățile părților.
- Grantul Programului – contribuția financiară acordată de Statele Donatoare unui program.

- Operator de Program – entitate publică sau privată, comercială sau necomercială, precum și organizații non-guvernamentale, cu responsabilitate în pregătirea și implementarea unui program.
- Partener de Program – entitate publică sau privată, comercială sau necomercială, precum și organizații non-guvernamentale, organizații internaționale sau agenții sau organisme ale acestora implicate activ și contribuind efectiv la implementarea unui program.
- Proiect - o serie de lucrări indivizibile din punct de vedere economic care îndeplinesc o funcție tehnică precisă și cu obiective clar stabilite referitoare la programul în care se încadrează. Un proiect poate include unul sau mai multe subproiecte. Fără a aduce atingere Articolului 6.5 proiectele sunt selectate de Operatorul de Program.
- Contract de (finanțare) proiect – un contract între Operatorul de Program și Promotorul de Proiect, care reglementează implementarea unui proiect.
- Grantul Proiectului – grantul acordat de către un Operator de Program unui Promotor de Proiect în vederea implementării proiectului.
- Partener de Proiect – o persoană fizică sau juridică, activ implicată și contribuind în mod eficient la implementarea unui proiect. Împarte cu Promotorul de Proiect un scop social și economic comun, care urmează să fie realizat prin implementarea aceluși proiect.
- Promotorul de Proiect – persoană fizică sau juridică, cu responsabilitate în inițierea, pregătirea și implementarea unui proiect.
- Domeniul programului - un câmp tematic din cadrul unui sector prioritar, cu un anumit obiectiv general și cu rezultate specifice măsurabile.
- Regulament – în cazul de față este vorba de Regulamentul privind implementarea Mecanismului Financiar Spațiul Economic European (SEE) 2014-2021, adoptat de Comitetul pentru Mecanismul Financiar SEE conform articolului 10.5 al Protocolului 38c la Acordul SEE.
- Comitetul de Selecție – recomandă proiectele care urmează să fie finanțate în cadrul Programului. Comitetul de Selecție va fi format din cel puțin 3 persoane care dețin experiența relevantă. Cel puțin una dintre acestea nu va avea legătură cu Operatorul de Program. Reprezentantul DPP (NEA) este invitat să participe la ședințele Comitetului ca membru fără drept de vot. FMC și Punctul National de Contact participă la procesul de selecție în calitate de observatori.
- Avans – parte din grantul proiectului acordată către Promotorii de Proiect de către Operatorul de Program, pe baza prevederilor Acordului de Program referitoare la plăți și în limita stabilită în contractul de finanțare al proiectului, pentru a asigura resursele financiare și a acoperi partea de cheltuieli justificate estimate a proiectului până la plata primei plăți intermediare.
- Plăți intermediare - sume reprezentând tranșe intermediare de plată acordate pe parcursul implementării contractului de finanțare Promotorului de Proiect de către Operatorul de Program, pe baza prevederilor Acordului de Program referitoare la plăți, pentru a asigura

resursele financiare necesare derulării contractelor de finanțare ale proiectelor, conform prevederilor acestora.

- Cerere de plată - totalitatea documentelor depuse de către Promotorul de Proiect în vederea obținerii plății în avans, a plăților intermediare sau a plății finale, după caz.
- Cofinanțare națională (publică) – sumă asigurată de către Operatorul de Program, corespunzătoare valorii totale a costurilor eligibile pe Program, stabilită conform Acordului de Program pentru Programul RO-Mediu.
- Cofinanțare proprie (privată) - totalul sumelor, altele decât cele prevăzute la cofinanțarea națională (publică), asigurate de către Promotorii de Proiecte și de către Partenerii de Proiecte ai acestora, alții decât instituțiile publice, după caz, reprezentând sume aferente cheltuielilor eligibile pentru implementarea proiectelor, conform contractelor de finanțare din cadrul Programului RO-Mediu.
- Cheltuieli directe – acele cheltuieli identificate de Promotorul de Proiect și/sau de Partenerii de Proiect, conform principiilor de contabilitate și procedurilor interne ale acestora, ca fiind cheltuieli specifice legate în mod direct de implementarea proiectului și care pot fi înregistrate în mod direct în acest scop (art. 8.3 (1) din Regulament).
- Cheltuieli indirecte – toate cheltuielile eligibile care nu pot fi identificate de Promotorul de Proiect și/sau de Partenerii de Proiect ca fiind atribuite în mod direct proiectului, dar care pot fi identificate și justificate în baza sistemului propriu de contabilitate ca fiind efectuate în legătură directă cu costurile eligibile directe atribuite proiectului. Acestea nu pot include costuri eligibile directe.
- Dublă finanțare - finanțarea unor costuri care au fost deja acoperite/decontate din Mecanismul Financiar SEE sau din alte surse de finanțare (fonduri publice/ fonduri externe nerambursabile) sau finanțarea aceleiași activități din mai multe surse.
- Conflict de interese - situația în care un actor financiar sau o altă persoană implicată într-un anumit proces/activitate (de ex. în procesul de selecție), deține interese directe sau indirecte care sunt sau par a fi incompatibile cu exercitarea imparțială și/sau obiectivă a funcțiilor în cadrul acelui proces/activități. Aceste interese pot fi legate de interese economice, afinități politice sau naționale, legături de familie sau personale, alte interese comune cu cele ale solicitantului sau ale partenerului său, sau orice alte interese care pot influența activitatea imparțială și obiectivă a persoanei în cauză. De asemenea, vor fi avute în vedere și prevederile privind conflictul de interese din legislația națională incidentă.

5. Alocare financiară

5.1 Alocare financiară totală a Schemei de granturi mici „Elaborarea planurilor de atenuare și adaptare la schimbările climatice în municipalități”

Suma totală alocată schemei de granturi mici „Elaborarea planurilor de atenuare și adaptare în municipalități” este de **1.000.000 Euro**, compusă din:

- **850.000 Euro** (85%) – contribuția (grantul) Mecanismului Financiar SEE 2014-2021;
- **150.000 Euro** (15%) – contribuția (cofinanțarea) națională.

5.2 Alocarea financiară pe proiecte

Grantul proiectului este de 100% din totalul cheltuielilor eligibile ale proiectului.

Valoarea minimă (Euro)	Valoarea maximă* (Euro)	Grantul proiectului** (așa cum este definit la articolul 1.6 din Regulament) **
100.000 Euro	125.000 Euro	100% din costurile totale eligibile ale proiectului pentru autorități locale sau regionale (municipale/județene)

* Pentru a verifica includerea în valoarea maximă a ajutorului financiar nerambursabil, solicitantul va lua în considerare rata InforEuro specificată de către Operatorul de Program din luna lansării Ghidului.

** Grantul proiectului se stabilește, în toate cazurile, la un nivel care respectă prevederile în vigoare privind ajutorul de stat și ia în considerare orice și toate celelalte forme de sprijin public acordate proiectelor prin Programul RO-Mediu finanțat din MF SEE 2014-2021. Orice costuri rămase ale proiectului vor fi furnizate sau obținute de către Promotorul Proiectului.

6. Eligibilitatea Promotorilor de Proiect și Partenerilor de Proiect

Pentru asumarea regulilor de eligibilitate ale Programului RO-Mediu, la depunerea aplicației lor de proiect, Promotorii de Proiect și Partenerii de Proiect **trebuie** să completeze și să depună declarațiile și angajamentele conform modelelor furnizate în anexele acestui Ghid al Solicitantului, respectiv Anexa 3.

6.1 Eligibilitatea Promotorului de Proiect (Solicitantului)

Constituie solicitant eligibil în cadrul prezentei scheme de granturi mici, orice autoritate locală sau regională (la nivel municipal/județean) care îndeplinește cumulativ următoarele criterii:

- are calitatea de persoană juridică înregistrată în România;
- se încadrează în următoarea categorie:
 - instituție publică în a cărei atribuții intră, printre altele, și **protecția mediului și/sau protecția naturii** (autorități locale sau regionale – municipale / județene);
- este direct responsabil pentru inițierea, pregătirea, implementarea și sustenabilitatea proiectului, împreună cu partenerii de proiect (dacă este cazul);
- dispune de resurse financiare suficiente și stabile, precum și de competențele profesionale și calificările necesare pentru implementarea proiectului și asigurarea sustenabilității acestuia;
- dispune de resursele necesare pentru asigurarea cofinanțării/ contribuției proprii ce îi revine din costurile eligibile ale proiectului, dacă este cazul.
- dispune de resursele necesare pentru finanțarea tuturor costurilor neeligibile (inclusiv a costurilor conexe) aferente proiectului, precum și pentru acoperirea eventualelor corecții financiare rezultate din implementarea proiectului, dacă este cazul;
- nu a beneficiat și nu beneficiază de sprijin financiar din fonduri publice/ fonduri externe nerambursabile pentru implementarea proiectului deus în cadrul prezentei scheme de granturi mici (identitatea obiectivelor, rezultatelor, activităților, etc.) sau a unor activități aferente proiectului;

h. își asumă obligația de a informa imediat Operatorul de Program în situația în care proiectul/ activități din proiect este/sunt aprobat(e) la finanțare din alte fonduri publice/ fonduri externe nerambursabile ulterior depunerii acestuia în cadrul prezentei scheme de granturi mici.

i. nu se află în una dintre următoarele situații:

1) Solicitantul este în faliment, în insolvență sau în lichidare, activitățile sale sunt sub administrare judiciară, face obiectul unui acord preventiv, un mandat ad-hoc sau alt acord încheiat cu creditorii, și-a suspendat activitatea comercială, face obiectul unor proceduri legate de aceste aspecte și se află în orice altă situație similară care ar decurge dintr-o procedură asemănătoare prevăzută de legislația sau reglementările europene și naționale;

2) Solicitantul nu și-a îndeplinit obligațiile cu privire la plata impozitelor și taxelor la bugetele locale și la bugetul de stat în conformitate cu legile în vigoare și nu beneficiază, în condițiile legii, de eşalonarea acestora ori de alte facilități în vederea plății acestora, inclusiv, după caz, a eventualelor dobânzi ori penalități de întârziere acumulate sau a amenzilor. Această condiție nu se aplică atunci când valoarea obligațiilor de plată nete este mai mică de 1/12 din totalul obligațiilor datorate la bugetul de stat în ultimele 12 luni, respectiv valoarea obligațiilor de plată este mai mică de 1/6 din totalul obligațiilor datorate la bugetul local în ultimul trimestru;

3) Solicitantul sau reprezentantul legal au făcut obiectul unei hotărâri judecătorești rămase definitive (res judicata) pentru fraudă, corupție, participare la o organizație criminală, spălare de bani sau finanțarea terorismului, infracțiuni aferente terorismului sau infracțiuni legate de activități teroriste, exploatarea prin muncă a copiilor sau alte forme de trafic de persoane sau orice altă activitate ilegală care aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii Europene sau ale donatorilor publici internaționali, inclusiv condamnări definitive în cauze referitoare la obținerea și utilizarea fondurilor nerambursabile (europene și/sau provenind de la donatori publici internaționali) și a fondurilor publice naționale aferente acestora;

4) Solicitantul sau reprezentantul legal au fost condamnați printr-o hotărâre judecătorească rămasă definitivă (res judicata) pentru o infracțiune legată de conduita lor profesională;

5) Solicitantul sau reprezentantul legal au făcut obiectul unei hotărâri judecătorești sau decizii administrative rămase definitive (res judicata) cu privire la o abatere profesională gravă, deoarece au încălcat legile, regulamentele sau standardele etice ale profesiei din care face parte Solicitantul sau deoarece se fac vinovați de orice conduită abuzivă care le afectează credibilitatea profesională, atunci când această conduită trădează o intenție frauduloasă sau o neglijență gravă;

6) Solicitantul sau reprezentantul legal au încercat, direct sau prin interpuși, să obțină informații confidențiale sau să influențeze evaluatorii Operatorului de Program în timpul procesului de evaluare a cererilor de finanțare în cadrul prezentei scheme de granturi mici sau altor apeluri de proiecte derulate în cadrul Programului RO-MEDIU;

7) Solicitantul sau reprezentantul legal au furnizat informații false Operatorului de Program, nu furnizează sau nu sunt în măsură să prezinte informațiile/ documentele justificative solicitate în vederea selecției proiectului pentru finanțare;

8) Solicitantul sau reprezentantul legal se află în orice situație de conflict de interese, definit în conformitate cu prevederile naționale/ europene în vigoare, care ar putea apărea în legătură cu prezenta schemă de granturi mici (un conflict de interese ar putea apărea mai ales ca urmare a unor interese economice, afinități politice sau naționale, legături familiale sau emoționale sau orice altă legătură relevantă sau orice alt interes comun);

9) Solicitantul sau reprezentantul legal au informat cu întârziere Operatorul de Program despre orice situație care ar constitui un conflict de interese ori ar putea da naștere unui conflict de interese.

6.2 Eligibilitatea Partenerilor de Proiect

Proiectul poate fi implementat în parteneriat cu una sau mai multe entități din România și/sau Statele Donatoare. Partenerii trebuie să aibă capacitatea să desfășoare activități relevante în cadrul proiectului. Solicitantul trebuie să prezinte, în cererea de finanțare, valoarea adăugată adusă de implicarea fiecăreia dintre părți în implementarea proiectului.

Parteneriatul creat nu poate constitui o atribuire mascată a unui contract de achiziție publică, respectiv nu trebuie să limiteze competiția pe piața bunurilor sau serviciilor prin intrarea în parteneriat cu un potențial furnizor de servicii și nu trebuie să afecteze utilizarea eficientă a fondurilor publice din perspectiva costurilor implicate.

6.2.1 Natura și situația partenerului

Partenerii de proiecte eligibili sunt entitățile publice sau private, comerciale sau necomerciale, inclusiv organizațiile neguvernamentale care au calitatea de persoane juridice, fie în statele Donatoare, fie în România, care sunt implicate în mod activ în implementarea proiectului și contribuie în mod efectiv la acesta.

Partenerul de proiect trebuie să îndeplinească cumulativ următoarele criterii:

- are calitatea de persoană juridică înregistrată în statul de proveniență conform legislației aplicabile;
- se încadrează în una dintre următoarele categorii:

A. Parteneri de proiect din România:

- Organizație neguvernamentală, care:
 - este ONG în sensul definiției de la secțiunea 4 a prezentului Ghid și este constituită în baza Ordonanței Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, aprobată prin Legea nr. 246/2005, cu modificările și completările ulterioare și
 - a fost înființată în urmă cu cel puțin 2 ani (față de data de lansare a schemei de granturi mici) și activitatea sa, conform documentelor statutare, este, printre altele, protecția mediului și/sau protecția naturii;
- societate comercială, care:
 - este constituită în baza Legii nr. 31/1990 privind societățile (republicată), cu modificările și completările ulterioare și se încadrează în categoria IMM (microîntreprindere, întreprindere mică sau întreprindere mijlocie, astfel cum sunt definite în Recomandarea 2003/361/CE) și
 - a fost înființată în urmă cu cel puțin 2 ani (față de data de lansare a schemei de granturi mici) și activitatea sa, conform documentelor statutare/constitutive, este, printre altele, **protecția mediului și/sau protecția naturii;**
- instituție publică în ale cărei atribuții intră, printre altele, și **protecția mediului și/sau protecția naturii** (Agenții de protecție a mediului, Agenția Națională pentru Arii Naturale Protejate, Consilii Județene, Primării municipalități);
- organizație publică de cercetare în domeniul **protecției mediului și/sau protecția naturii;**

- instituție de învățământ superior în al cărei curriculum se regăsește și domeniile **protecției mediului și/sau protecția naturii**.

B. Parteneri de proiect din Statele Donatoare:

- orice entitate publică sau privată, comercială sau necomercială cu personalitate juridică, înființată în unul dintre Statele Donatoare.
- c. este activ implicat în, și contribuie la implementarea proiectului;
- d. dispune de resurse financiare suficiente și stabile, precum și de competențele profesionale și calificările necesare pentru îndeplinirea responsabilităților sale în cadrul proiectului (inclusiv în perioada de sustenabilitate, dacă este cazul);
- e. dispune de resursele necesare pentru asigurarea contribuției proprii ce îi revine din costurile eligibile ale proiectului, dacă este cazul;
- f. dispune de resursele necesare pentru finanțarea costurilor neeligibile (inclusiv a costurilor conexe) aferente activităților derulate, precum și pentru acoperirea eventualelor corecții financiare rezultate din implementarea acestora, dacă este cazul;
- g. nu a beneficiat și nu beneficiază de sprijin financiar din fonduri publice/ fonduri externe nerambursabile pentru implementarea proiectului depus în cadrul prezentei scheme de granturi mici (identitate de obiective, rezultate, activități etc.) sau a unor activități aferente proiectului;
- h. își asumă obligația de a informa imediat Operatorul de Program în situația în care proiectul/ activități din proiect este/sunt aprobat(e) la finanțare din alte fonduri publice/fonduri externe nerambursabile ulterior depunerii acestuia în cadrul prezentei scheme de granturi mici.
- i. nu se află în una dintre următoarele situații:
1. partenerul este în faliment, în insolvență sau în lichidare, activitățile sale sunt sub administrare judiciară, face obiectul unui concordat preventiv, mandat ad-hoc sau alt acord încheiat cu creditorii, și-a suspendat activitatea comercială, face obiectul unor proceduri legate de aceste aspecte și se află în orice altă situație similară care ar decurge dintr-o procedură asemănătoare prevăzută de legislația sau reglementările europene și naționale în vigoare;
 2. partenerul nu și-a îndeplinit obligațiile cu privire la plata impozitelor și taxelor la bugetele locale și la bugetul de stat în conformitate cu legile în vigoare și nu beneficiază, în condițiile legii, de eșalonarea acestora ori de alte facilități în vederea plății acestora, inclusiv, după caz, a eventualelor dobânzi ori penalități de întârziere acumulate sau a amenzilor. Această condiție nu se aplică partenerilor din România atunci când valoarea obligațiilor de plată nete este mai mică de 1/12 din totalul obligațiilor datorate la bugetul de stat în ultimele 12 luni, respectiv valoarea obligațiilor de plată este mai mică de 1/6 din totalul obligațiilor datorate la bugetul local în ultimul trimestru;
 3. partenerul sau reprezentantul legal au făcut obiectul unei hotărâri judecătorești rămase definitive (res judicata) pentru fraudă, corupție, participare la o organizație criminală, spălare de bani sau finanțarea terorismului, infracțiuni aferente terorismului sau infracțiuni legate de activități teroriste, exploatarea prin muncă a copiilor sau alte forme de trafic de persoane sau orice altă activitate ilegală care aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii Europene sau ale donatorilor publici internaționali, inclusiv condamnări definitive în cauze referitoare la obținerea și utilizarea fondurilor nerambursabile (europene și/sau provenind de la donatori publici internaționali) și a fondurilor publice naționale aferente acestora;

4. partenerul sau reprezentantul legal au fost condamnați printr-o hotărâre judecătorească rămasă definitivă (res judicata) pentru o infracțiune legată de conduita lor profesională;
5. partenerul sau reprezentantul legal au făcut obiectul unei hotărâri judecătorești sau decizii administrative rămase definitive (res judicata) cu privire la o abatere profesională gravă, deoarece au încălcat legile, regulamentele sau standardele etice ale profesiei din care face parte solicitantul sau deoarece se fac vinovați de orice conduită abuzivă care le afectează credibilitatea profesională, atunci când această conduită trădează o intenție frauduloasă sau o neglijență gravă;
6. partenerul sau reprezentantul legal au încercat, direct sau prin interpuși, să obțină informații confidențiale sau să influențeze evaluatorii Operatorului de Program în timpul procesului de evaluare a cererilor de finanțare în cadrul prezentei scheme de granturi mici sau altor apeluri de proiecte derulate în cadrul Programului RO- MEDIU;
7. partenerul sau reprezentantul legal au furnizat informații false Operatorului de Program, nu furnizează sau nu sunt în măsură să prezinte informațiile/documentele justificative solicitate în vederea selecției proiectului pentru finanțare;
8. partenerul sau reprezentantul legal se află în orice situație de conflict de interese, definit în conformitate cu prevederile naționale/ europene în vigoare, care ar putea apărea în legătură cu prezenta schemă de granturi mici (un conflict de interese ar putea apărea mai ales ca urmare a unor interese economice, afinități politice sau naționale, legături familiale sau emoționale sau orice altă legătură relevantă sau orice alt interes comun);
9. partenerul sau reprezentantul legal au informat cu întârziere Operatorul de Program despre orice situație care ar constitui un conflict de interese ori ar putea da naștere unui conflict de interese.

6.2.2 Selecția partenerilor

Parteneriatul cu parteneri din Statele Donatoare este încurajat.

În procesul de selectare a partenerilor de tip entitate privată din România și/sau Statele Donatoare, solicitantul va respecta prevederile OUG nr. 34/2017 și ale Ordinului Ministrului Finanțelor Publice nr. 2840/31.10.2017, respectiv:

- **Pentru partenerii de proiect entități private din România:**
 - Va face publică intenția privind stabilirea unui parteneriat cu entități private în vederea implementării unui proiect finanțat din Programul RO-MEDIU, prin intermediul canalelor media cu acoperire națională sau prin internet;
 - Va menționa în anunțul de intenție principalele activități ale proiectului și condițiile minime pe care trebuie să le îndeplinească partenerii;
 - Va demonstra că a ales partenerii dintre entitățile private care au răspuns anunțului public (prin raport de selecție sau document echivalent);
- **Pentru partenerii de proiect entități private din Statele Donatoare:**
 - Va face dovada că partenerii au fost selectați dintre organizațiile care au domenii de activitate în concordanță cu obiectivele specifice ale proiectului.

6.2.3 Acordul de parteneriat

În cazul în care un proiect este implementat în parteneriat cu una sau mai multe entități, Promotorul de Proiect (Solicitantul) va semna un Acord de parteneriat cu partenerii de proiect.

Acordul de parteneriat trebuie să conțină următoarele informații:

- a) rolurile și responsabilitățile părților implicate în parteneriat;
- b) prevederi referitoare la acordurile financiare dintre părți, inclusiv, dar fără a se limita la, prevederi referitoare la cheltuielile alocate partenerului de proiect din bugetul proiectului;
- c) prevederi referitoare la metoda de calcul a costurilor indirecte și suma maximă a acestora;
- d) reguli referitoare la cursul de schimb luat în considerare la cheltuieli/rambursări;
- e) prevederi privind auditul efectuat la parteneri în legătură cu implementarea proiectului;
- f) un buget detaliat (alocări bugetare, achiziții publice, rambursarea cheltuielilor);
- g) prevederi referitoare la soluționarea conflictelor.

În conformitate cu prevederile Art. 7.7 (4) din Regulament, Acordul de Parteneriat va fi redactat și în limba engleză, dacă cel puțin una dintre părțile Acordului este o entitate din Statele Donatoare.

Eligibilitatea cheltuielilor suportate de partenerul de proiect este supusă aceluiași limitări ca cele aplicabile cheltuielilor suportate de Promotorul de Proiect.

La depunerea cererii de finanțare va fi depusă cel puțin o scrisoare de intenție (Anexa 5), iar Acordul de Parteneriat semnat (Anexa 6) va fi transmis obligatoriu Operatorului de Program înainte de semnarea contractului de proiect.

7. Eligibilitatea proiectului/ activităților

7.1 Informații preliminare cu privire la atenuarea și adaptarea la schimbări climatice

Schimbările climatice afectează deja întregul glob, condițiile meteorologice extreme precum seceta, valurile de căldură, ploile abundente, inundațiile și alunecările de teren devenind tot mai frecvente, inclusiv în Europa. Alte consecințe ale schimbării rapide a climei sunt creșterea nivelului mării, acidificarea oceanelor și pierderea biodiversității.

La nivel local, implementarea măsurilor de adaptare la schimbările climatice reprezintă o provocare majoră care va solicita eforturi considerabile din partea multor autorități municipale. Conform UNFCCC, măsurile de adaptare la efectele schimbărilor climatice reprezintă ajustări ale sistemelor naturale și umane realizate ca răspuns al stimulilor climatici actuali sau estimați sau a efectelor acestora, care moderează sau exploatează oportunitățile benefice. Se pot identifica mai multe tipuri de adaptare la schimbările climatice, inclusiv adaptarea anticipativă și reactivă, adaptarea privată și publică și adaptarea autonomă și planificată. Opțiunile politicii de adaptare reprezintă moduri esențiale de promovare a schimbărilor în modul în care răspundem la efectele adverse cauzate de schimbările climatice, cum ar fi utilizarea mai eficientă a resurselor limitate de apă sau adaptarea normelor din construcții pentru a face clădirile rezistente la viitoare condiții climatice și la fenomenele meteorologice extreme. Măsurile de adaptare trebuie să fie evaluate ca o soluție locală care generează beneficii locale. În termeni simpli, țările și comunitățile trebuie să dezvolte soluții de adaptare și să implementeze acțiuni pentru a răspunde la impactul schimbărilor climatice care se întâmplă deja, precum și să se pregătească

pentru impacturile viitoare. Măsurile de adaptare fac referire la mai multe acțiuni care contribuie la reducerea vulnerabilității la consecințele schimbărilor climatice: o facilitate sigură a locațiilor și a infrastructurii, restaurarea și reîmpădurirea peisajului, cultivarea flexibilă și diversă care trebuie pregătită pentru catastrofe naturale, cercetarea și dezvoltarea privind seceta / deșertificarea, măsuri de precauție și prevenire, etc.

În toate țările industrializate, adaptarea la schimbările climatice reprezintă un subiect tratat în diferite domenii de aplicabilitate cuprinse în agenda politică. În majoritatea acestor state, măsurile de adaptare sunt, încă, în procesul de punere în aplicare în legislație și, prin urmare, în practică, sunt acțiuni voluntare. La nivel local, aceasta înseamnă că subiectul referitor la adaptare trebuie să concureze cu alte aspecte și problematice care nu sunt impuse prin lege de către Guvern. Acest lucru ridică întrebarea cu privire la gradul de adaptare și modul în care poate fi implementat.

Conform documentului prezentat de Comisia Europeană în decembrie 2014, „adaptarea înseamnă anticiparea efectelor adverse ale schimbărilor climatice și modul de acțiune pentru a preveni sau minimiza daunele, exploatând în același timp oportunitățile potențiale. Strategia UE privind adaptarea la schimbările climatice se concentrează pe promovarea acțiunilor statelor membre, pe integrarea adaptării în politicile UE și pe sprijinirea unei decizii mai bine informate.” (Comisia Europeană, 2014).

La nivel local, regional și național este necesară implementarea măsurilor / acțiunilor de adaptare.

Măsurile de reducere sunt acele acțiuni întreprinse pentru diminuarea și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, în timp ce măsurile de adaptare se bazează pe reducerea vulnerabilității la efectele schimbărilor climatice. Prin urmare, reducerea emisiilor respectă cauzele schimbărilor climatice, în timp ce adaptarea abordează impactul acestora.

Mediul urban poate juca un rol esențial în dezvoltarea și punerea în aplicare a programelor destinate schimbărilor climatice, deoarece sunt situate la interfața acțiunilor locale și la nivel național și internațional ținând cont de angajamentele de reducere și adaptare la schimbările climatice (Heidrich et al., 2016). Mai mult, sinergiile și compromisurile care există între reducere și adaptare (Landauer și colab., 2015) sunt resimțite, în mod special, în mediile urbane (IPCC, 2015).

Municipalitățile și autoritățile locale sunt esențiale în vederea atingerii succesului în eforturile de adaptare ale Europei. Mai mult, aceste centre de populație și infrastructură sunt deosebit de vulnerabile la evenimentele meteorologice extreme și la alte efecte ale schimbărilor climatice. Din aceste motive, Comisia Europeană a lansat inițiativa ”Primarii se adaptează”. ”Primarii se adaptează” își propune să încurajeze orașele să se înscrie și să se angajeze în dezvoltarea unui program complet bazat pe strategii de adaptare locală. De asemenea, inițiativa urmărește să sporească sprijinul pentru activitățile locale, oferind o platformă pentru o mai mare implicare și crearea de rețele și creșterea gradului de conștientizare a publicului cu privire la adaptare și la măsurile necesare.

Cea mai mare rețea climatică din Europa este Pactul UE al Primarilor, formată pentru a încuraja împărtășirea celor mai bune practici - și pentru a sprijini orașele să împărtășească din cunoștințele lor în ceea ce privește planificarea în domeniul schimbărilor climatice.

În contextul prezentat în această secțiune a ghidului, elaborarea planurilor de adaptare reprezintă un demers inițial pentru creșterea capacității de adaptare la nivel local. Creșterea capacității de adaptare la schimbările climatice este realizată atunci când măsurile prevăzute în planurile de adaptare sunt implementate corespunzător.

7.2 Tipuri de proiecte eligibile

Proiectele finanțate în cadrul prezentei scheme de granturi mici trebuie să contribuie într-o manieră relevantă și consistentă la atingerea obiectivelor MF SEE 2014-2021, a obiectivului Programului și a indicatorilor specifici rezultatului direct 3.1 al Programului RO – Mediu.

Pentru a fi eligibil, proiectul trebuie să conducă la atingerea următoarelor valori țintă minime aferente indicatorilor de Program prin activitățile propuse:

Număr	Rezultatele Programului	Indicatori asociați	
Rezultat direct (Output 3.1)	Municipalități sprijinite în elaborarea planurilor de atenuare și adaptare la schimbările climatice	Număr de planuri de atenuare și adaptare elaborate	8

În cadrul acestei scheme de granturi mici se vor finanța un număr de maxim 8 proiecte care vor viza elaborarea planurilor de măsuri de atenuare și adaptare la schimbările climatice. Ulterior, prin lansarea următorului apel de propuneri denumit “Implementarea planurilor de atenuare și adaptare la schimbările climatice”, se va desfășura o competiție de proiecte în vederea selectării a 4 cele mai realiste și adecvate planuri dintre cele 8 elaborate prin intermediul cărora se vor putea pune în practică măsurile de adaptare planificate.

7.3 Tipuri de activități eligibile

Pentru a fi eligibile spre finanțare, toate proiectele vor viza exclusiv elaborarea de măsuri de atenuare și adaptare la schimbările climatice pentru a fi implementate la nivelul municipiilor aferente proiectului, precum și activități care vor contribui în mod indirect la atenuarea și adaptarea la schimbările climatice.

Activități eligibile sunt:

- Servicii de consultanță;
- Elaborarea strategiilor și a planurilor de măsuri de atenuare și adaptare la schimbările climatice;
- Desfășurarea unor workshopuri cu scopul consultării factorilor de decizie interesați, pentru definirea problematicilor și a soluțiilor de adaptare la schimbările climatice cu impact atât la nivel local, cât și regional;
- Elaborarea unor studii de impact și scenarii climatice pentru zonele urbane mari;

- Elaborarea unor studii în vederea identificării la nivelul municipaliității a zonelor cu risc ridicat la schimbările climatice (insule de căldura, date meteorologice, disponibilitatea resurselor de apă și aglomerarea populației din puncte specifice);
- Analiza și/sau dezvoltarea mecanismelor interinstituționale necesare pentru asigurarea unei mentenanțe eficiente a infrastructurii de drenaj ale apelor pluviale;
- Dezvoltarea unor măsuri de planificare urbană verde - albastru, cum ar fi acoperișurile verzi, fațadele verzi, coridoarele verzi, zonele umede, plantarea copacilor în parcuri și de-a lungul drumurilor, grădini urbane sau grădini instituționale care servesc în principal scopuri educaționale, terapeutice sau sociale în spitale și școli, etc;
- Elaborarea unor studii privind identificarea zonelor (inclusiv ale arterelor rutiere) cu capacitate scăzută de drenare a apelor pluviale;
- Realizarea de studii de fezabilitate privind amplasarea în subteran a cablurilor electrice și/sau de telecomunicații;

Condiții generale:

- Rezultatele specifice activităților, altele decât cea de elaborare a planului de adaptare, vor trebui să contribuie direct sau indirect la identificarea măsurilor de adaptare necesare la nivelul municipaliității cât și a zonelor adiacente acesteia;
- simulările din cadrul strategiei locale de atenuare și adaptare la schimbările climatice vor fi elaborate la o scară de 1 km, fiind luate în considerare și condițiile climatice actuale, precum și proiecțiile schimbărilor climatice în perioada 2021-2050;
- scenariile vor fi estimate în baza simulărilor realizate prin metodele Representative Concentration Pathway (RCP) și Euro-Cordex;
- Să se identifice domeniile prioritare pentru adaptarea la schimbările climatice, precum și recomandările necesare referitoare la modul în care municipalițiile ar trebui să integreze adaptarea la schimbările climatice în activitățile de utilizare a terenurilor și procesele generale de planificare urbană. Evaluarea ar trebui să cuprindă situația mediului, calitatea apei, managementul mediului, clădiri, transport, sănătate și poluare și o analiză intersectorială pentru a obține o descriere precisă a impactului principal și amploarea acestora. Se va include și o listă cu potențialele măsuri de adaptare în funcție de domeniile incluse în planurile de acțiune locală;
- să se asigure participarea activă și implicarea autorităților publice în procesul de elaborare a strategiei de atenuare și adaptare la schimbările climatice;
- se recomandă ca procesul de implementare a planurilor de atenuare și adaptare pentru municipaliități să țină cont de "Convenția primarilor" și inițiativa "Primarii se adaptează", care au ca scop sprijinirea punerii în aplicare a obiectivului UE de reducere a gazelor cu efect de seră de 40%

până în 2030 și adoptarea unei abordări comune referitoare la combaterea schimbărilor climatice, și de asemenea având în vedere și Strategia UE privind adaptarea la schimbările climatice;

- să se elaboreze planuri de atenuare și adaptare la nivel local pentru municipalitățile selectate, luând în considerare poziționarea geografică și alte caracteristici specifice;
- să sporească implicarea și participarea publicului la elaborarea măsurilor și acțiunilor pentru a crește gradul de conștientizare a publicului cu privire la adaptarea la schimbările climatice;
- să identifice, să evalueze și să fie prioritizate măsurile și acțiunile de adaptare ținând cont de nevoile pe termen lung și cerințele justificate ale autorităților publice locale;
- să se asigure participarea activă și implicarea autorităților publice în procesul de punere în aplicare a planurilor de atenuare și adaptare;

7.4 Alte activități cu caracter general eligibile

Activitățile specifice acțiunilor eligibile în cadrul Programului RO – Mediu vor fi completate cu următoarele activități cu caracter general:

- Activități de informare și publicitate referitoare la proiect, conform Manualului de Identitate Vizuală (altele decât cele de conștientizare legate de adaptarea la schimbările climatice);
- Managementul de proiect (activitate derulată de echipa de proiect, diferită de activitățile derulate de către personalul organizației solicitante);
- Auditul de proiect, pentru certificarea cheltuielilor înainte de plata finală (numai în situația Partenerilor de proiect din Statele Donatoare);
- Achiziția de echipamente și software-uri este eligibilă doar în cazul în care este justificată contribuția lor efectivă pentru atingerea indicatorilor specifici rezultatului direct 3.1 al Programului.

7.5 Sustenabilitatea proiectului

Sustenabilitatea rezultatelor proiectului este fundamentală pentru asigurarea unor beneficii pe termen lung. Astfel, este necesară asigurarea sustenabilității rezultatelor proiectului, care poate include activități de monitorizare sau alte tipuri de activități menite să conducă la adaptarea la schimbările climatice.

Cererea de finanțare trebuie să includă informații cu privire la măsurile concrete de valorificare a rezultatelor proiectului în perioada de sustenabilitate și modalitatea în care rezultatele proiectului vor fi preluate/ utilizate/ replicate ulterior fie de către Solicitant/ parteneri, fie de către alte entități.

Perioada minimă de sustenabilitate a proiectelor este de 5 ani de la aprobarea de către Operatorul de Program a raportului final al proiectului.

7.6 Principii orizontale

Solicitanții vor detalia în cererea de finanțare modul în care proiectul contribuie la respectarea principiilor orizontale și cum vor fi acestea abordate:

- **Bună guvernare, transparență, egalitate de șanse și toleranță zero față de corupție;**
- **Dezvoltare durabilă, creștere economică pe termen lung, coeziune socială și protecția mediului.**

7.7 Durata implementării proiectelor

Datele inițiale și finale ale eligibilității fiecărui proiect vor fi indicate în contractul de finanțare al proiectului pentru proiectul respectiv (art. 8.13 (2) din Regulamentul SEE 2014-2021). Proiectele vor avea o durată de implementare de maximum 12 luni cu începere de la data semnării contractului de finanțare al proiectului.

Perioada de eligibilitate a cheltuielilor se întinde pe toată perioada de implementare a activităților, dar nu mai târziu de 30 aprilie 2024, data prevăzută la art. 8.13 (3) din Regulamentul SEE 2014-2021.

8. Eligibilitatea cheltuielilor

8.1 Principii generale privind eligibilitatea cheltuielilor

Cheltuielile eligibile ale proiectelor sunt cele efectuate în mod real în cadrul proiectului, care îndeplinesc următoarele criterii (prevăzute la Capitolul 8 – Eligibilitatea cheltuielilor din Regulamentul privind implementarea Mecanismului Financiar Spațiului Economic European 2014-2021):

- a) au fost efectuate între data inițială și data finală de eligibilitate a proiectului, conform contractului de finanțare;
- b) au legătură cu obiectul contractului de finanțare și sunt prevăzute în bugetul detaliat al proiectului;
- c) sunt proporționale și necesare pentru implementarea proiectului;
- d) sunt utilizate în unicul scop al atingerii obiectivelor și al realizării rezultatelor așteptate ale proiectului, conform principiilor de economie, eficiență și eficacitate;
- e) sunt identificabile și verificabile, în special prin faptul că sunt incluse în înregistrările contabile ale Promotorului de proiect și/sau ale partenerului de proiect și sunt stabilite conform standardelor contabile aplicabile în țara în care este stabilit Promotorul de proiect și/sau partenerul de proiect și conform principiilor de contabilitate general acceptate;
- f) respectă cerințele legislației fiscale și sociale în vigoare.

Cheltuielile sunt considerate ca fiind efectuate atunci când costul a fost facturat, plătit și obiectul acestora a fost livrat (în cazul bunurilor) sau executat (în cazul serviciilor și lucrărilor). În mod excepțional, cheltuielile pentru care a fost emisă o factură în ultima lună de eligibilitate sunt, de asemenea, considerate ca fiind efectuate în perioada de eligibilitate, dacă acestea sunt plătite în termen de 30 de zile de la data finală a eligibilității. Cheltuielile indirecte și amortizarea echipamentelor sunt considerate a fi efectuate în momentul la care sunt înregistrate în contabilitatea Promotorului de Proiect și/sau Partenerului de Proiect.

În cazul în care se achiziționează echipamente noi sau second-hand, numai partea de amortizare corespunzătoare duratei proiectului și ratei reale de utilizare în scopurile proiectului poate fi considerate cheltuială eligibilă (Art. 8.2 alin. 4 din Regulament).

Procedurile de contabilitate și audit intern ale Promotorului de Proiect trebuie să permită o reconciliere directă a cheltuielilor și veniturilor declarate cu privire la proiect cu declarațiile contabile și documentele justificative corespunzătoare.

Eligibilitatea costurilor generate de Parteneri respectă aceleași reguli care se aplică costurilor generate de Solicitant/ Promotorul de Proiect.

8.2 Achiziții

Legislația națională și a Uniunii Europene privind achizițiile publice va fi respectată la toate nivelurile de implementare a proiectelor finanțate în cadrul Programului RO-MEDIU.

Legislația națională aplicabilă promotorilor de proiecte și partenerilor din România este reprezentată, *inter alia*, de Legea nr. 98/2016 *privind achizițiile publice* și Ordinul ministrului fondurilor europene nr. 1284/2016 *privind aprobarea Procedurii competitive aplicabile solicitanților/ beneficiarilor privați pentru atribuirea contractelor de furnizare, servicii sau lucrări finanțate din fonduri europene*.

Achizițiile efectuate de partenerii străini se vor derula în conformitate cu legislația în vigoare privind achizițiile publice din țara de origine și în conformitate cu prevederile 8.15 din Regulamentul MF SEE 2014-2021.

8.3 Categoriile de cheltuieli eligibile pentru proiect

Cheltuielile directe eligibile pentru un proiect sunt acele cheltuieli care sunt identificate de Promotorul de Proiect și / sau de Partenerul de Proiect, în conformitate cu principiile contabile și regulile interne obișnuite, ca și cheltuieli specifice legate direct de implementarea proiectului și care, prin urmare, pot fi rezervat direct la acesta.

Următoarele cheltuieli directe sunt în special eligibile cu condiția de a îndeplini criteriile stabilite în secțiunea 8.1.

- (a) cheltuielile cu personalul desemnat pentru proiect, cuprinzând salariile și asigurările sociale precum și alte costuri statutare incluse în remunerație, cu condiția ca acestea să corespundă politicii curente privind remunerarea aplicate de Promotorul de Proiect și de Partenerul de Proiect. Cheltuielile corespunzătoare cu salariul personalului din administrațiile naționale sunt eligibile în măsura în care se referă la costurile unor activități pe care autoritatea publică relevantă nu le-ar efectua în absența derulării proiectului în cauză;
- (b) indemnizații de delegare și de cazare pentru personalul care participă la proiect, pe baza regulilor definite aprobate de Operatorul de Program;
- (c) costul echipamentelor noi sau second-hand. În cazul în care echipamentul este o componentă integrală și necesară pentru atingerea rezultatelor proiectului, întregul preț de achiziție al echipamentului respectiv poate fi eligibil, prin excepție de la regula cuprinsă în secțiunea 8.1 din prezentul ghid.
- (d) cheltuielile cu consumabilele și materialele, cu condiția să fie identificabile și destinate proiectului;

- (e) costurile generate de alte contracte atribuite de un Promotor de Proiect cu scopul realizării proiectului, cu condiția ca atribuirea acestora să respecte normele aplicabile achizițiilor publice și prezentul Regulament MF SEE 2014-2021; și
- (f) costurile care apar direct din cerințele impuse de contractul de proiect pentru fiecare proiect.

8.4. Condițiile aplicabile pentru categoriile de cheltuieli eligibile

a) Cheltuielile cu personalul

Cheltuielile cu personalul se vor calcula în conformitate cu timpul efectiv dedicat proiectului. Timpul pe care fiecare angajat îl dedică activității în cadrul proiectului va fi înregistrat periodic, folosind foi de pontaj certificate de Promotorii sau Partenerii de Proiect.

b) Cheltuielile de deplasare și alocații zilnice pentru personalul desemnat să participe la implementarea proiectului, prevăzute în conformitate cu practicile actuale privind cheltuielile de călătorie ale Promotorului de Proiect și ale Partenerului de Proiect, dar care nu depășesc limitele naționale relevante pentru instituțiile publice.

Programul RO-Mediu va acoperi cheltuielile de transport, cazare, asigurări medicale.

c) Cheltuielile cu echipamentul, dar numai în concordanță cu prevederile din secțiunile 8.1 și 8.3.

Cheltuielile cu echipamentul se vor considera eligibile numai în cazul în care cheltuielile sunt legate de proiect.

Promotorii de Proiect care fac obiectul unei prevederi excepționale cu privire la acoperirea costurilor totale cu echipamentele vor trebui să:

- păstreze echipamentul în proprietatea sa pentru o perioadă de cel puțin cinci ani de la finalizarea proiectului și să continue să folosească echipamentul în beneficiul obiectivelor generale ale proiectului pentru aceeași perioadă
- mențină echipamentul asigurat în mod corespunzător împotriva pierderilor, precum ar fi incendiu, furt sau alte incidente ce sunt acoperite în mod normal de asigurările de bunuri, atât pe durata implementării proiectului cât și pentru o perioadă de cel puțin 5 ani de la finalizarea proiectului
- asigură resursele adecvate pentru întreținerea echipamentului pentru o perioadă de cel puțin 5 ani de la finalizarea proiectului.

Cererea de finanțare va conține următoarele:

- ✓ natura echipamentului cu cerințele tehnice specifice;
- ✓ costul unitar și numărul de unități;
- ✓ relevanța în cadrul proiectului.

8.5 Cheltuieli neprevăzute (de urgență)

Bugetul proiectului poate cuprinde o parte de cheltuieli neprevăzute, fără a depăși 5% din cheltuielile eligibile directe. Aceste fonduri pot fi utilizate numai în cazul în care fac obiectul unei **autorizații prealabile scrise** din partea Operatorului de Program și doar pentru cheltuieli ce nu pot fi prevăzute la momentul elaborării proiectului (de exemplu: schimbarea legislației, calamități naturale etc.).

8.6 Cheltuieli indirecte

Promotorii de proiect și Partenerii pot include costurile indirecte în bugetul proiectului.

Costurile indirecte sunt toate cheltuielile eligibile care nu pot fi identificate de către Promotorul proiectului și / sau partenerul de proiect ca fiind atribuite în mod direct proiectului, dar care pot fi identificate și justificate în sistemul contabil ca fiind suportate în relație directă cu costurile eligibile directe atribuite proiectului. Acestea nu pot include costuri eligibile directe. Costurile indirecte ale proiectului reprezintă o repartizare corectă a cheltuielilor indirecte generale ale Promotorului Proiectului sau Partenerului de Proiect. Pentru prezenta schemă de granturi mici din cadrul Programului RO-Mediu, acestea pot fi identificate ca fiind o rată fixă de maxim 15% din costurile directe eligibile cu personalul fără să existe o cerință din partea Operatorului de Program de a efectua un calcul pentru stabilirea ratei aplicabile.

Valoarea maximă a costurilor indirecte se stabilește în contractul de finanțare a proiectului. Metoda de calcul a costurilor indirecte aferente Partenerilor de Proiect din România va fi aceeași ca și pentru Promotorul de Proiect și va fi stipulată în Acordul de Parteneriat dintre Promotorul proiectului și Partenerul de Proiect.

8.7 Cheltuieli neeligibile

Următoarele tipuri de cheltuieli nu sunt eligibile:

- (a) dobânzi pentru datorii, servirea datoriei și penalități de întârziere;
- (b) comisioane pentru tranzacții financiare și alte cheltuieli pur financiare, cu excepția cheltuielilor legate de conturile solicitate de CMF, Punctul Național de Contact sau legislația aplicabilă și a cheltuielilor privind serviciile financiare impuse de contractul proiectului;
- (c) provizioane pentru pierderi sau posibile garanții viitoare;
- (d) pierderile datorate fluctuațiilor de curs valutar;
- (e) TVA recuperabil;
- (f) costuri acoperite din alte surse;
- (g) amenzi, penalități și cheltuieli de judecată; cu excepția cazurilor în care litigiul este o componentă integrală și necesară în atingerea rezultatelor proiectului; și
- (h) Cheltuieli excesive sau inutile.

Observație: Dacă un solicitant încearcă să obțină finanțare pentru activități susținute deja de o altă sursă, există riscul dublei finanțări. Elementele dublei finanțări ale unei operațiuni/activități nu sunt eligibile și deci nu vor fi rambursate.

8.8 Bugetul proiectului

Bugetul proiectului se întocmește în RON, conform modelului informativ atașat prezentului Ghid. Pentru a verifica încadrarea în valoarea maximă a sprijinului financiar nerambursabil permisă, Solicitantul va lua în considerare cursul InforEuro specificat de către Operatorul de Program în acest ghid, respectiv din luna lansării schemei de granturi mici.

Bugetul trebuie să acopere costul total eligibil al proiectului, nu doar subvenția financiară nerambursabilă a proiectului. Toate costurile vor fi detaliate pe linii/sub-linii de buget, cu respectarea instrucțiunilor de completare din formatul standard (Anexa 2).

9. Utilizarea monedei Euro

La contractare: Valoarea totală a contractelor încheiate între Operatorul de program (OP) și Promotorii de Proiecte (PP), care fac obiectul grantului financiar nerambursabil, **se exprimă în RON și în Euro, calculată la cursul InforEuro valabil la data semnării contractelor.**

Pe perioada implementării proiectului, pentru raportarea cheltuielilor în vederea validării de către Operatorul de Program: În cazul proiectelor implementate în parteneriat cu o entitate externă, cursul valutar utilizat pentru raportarea în RON de către Promotorul de Proiect a cheltuielilor efectuate de către partenerii externi în Euro și justificate prin rapoarte de audit este cursul InforEuro din luna înregistrării în contabilitatea Promotorului de Proiect a rapoartelor de audit primite de la partenerii externi. În cazul în care se aplică metoda rambursării cheltuielilor efectuate de partenerii externi (situația raportului final), atunci conversia sumelor cheltuite din Euro în RON se face la cursul InforEuro din luna înregistrării în contabilitatea Promotorului de Proiect a plății efectuate către partenerul extern.

10. Ajutor de Stat

În cadrul prezentei scheme de granturi mici, nu sunt finanțate proiecte sau activități care intră sub incidența normelor privind acordarea ajutorului de stat.

11. Pregătirea și depunerea proiectelor

Pentru a propune un proiect spre finanțare, **Solicitantul va completa o Cerere de finanțare și anexele aferente acesteia.** Formularul tip al cererii și anexele, prezentate în Anexa 1 a acestui Ghid, sunt disponibile în mod gratuit în format electronic pe pagina de internet: www.eeagrantsmediu.ro.

Instrucțiunile de completare vor fi furnizate în Cererea de finanțare și anexele acesteia cu caractere italice. După completare, aceste instrucțiuni trebuie șterse!

Cererea de finanțare trebuie să includă în mod obligatoriu și un opis al documentelor (care să indice numărul de pagini al fiecărui document în parte).

Cererea de finanțare va fi depusă la Operatorul de Program, în 1 exemplar în format letric, în limbile română și engleză și 1 copie electronică (format pdf pe CD / DVD etc.), însoțită de o scrisoare de înaintare datată și înregistrată în cadrul instituției/entității Solicitantului.

La depunere, Cererea de finanțare va primi un număr de înregistrare unic la Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, astfel încât propunerea de proiect depusă să poate fi urmărită.

Cererea de finanțare completată trebuie să:

- fie semnată de reprezentantul legal/împuternicit pe fiecare pagină, în partea din dreapta jos și se ștampilează pe fiecare pagină scrisă, în partea centrală, jos;
- fie îndosariată, cu paginile numerotate în ordine de la 0 (coperta) la "n", în partea din dreapta jos a fiecărei pagini, unde "n" este numărul total de pagini din dosarul complet, inclusiv documentele

anexate, pentru a nu permite scoaterea și/sau înlocuirea documentelor;

- conține o copie în format electronic (un CD/DVD care să includă cererea de finanțare și anexele în format PDF). Fiecare componentă a cererii de finanțare (formular, anexe, buget) va face obiectul unui document electronic separat.

În cazul în care există diferențe între versiunea în format letric și cea electronică, versiunea pe suport hârtie va prevala. De asemenea, în cazul în care sunt remarcate diferențe de conținut între versiunea letrică și cea electronică (informații lipsă, informații suplimentare, valori diferite etc.), Operatorul de Program poate decide respingerea proiectului!

În cazul în care Solicitantul a beneficiat de sprijinul unui consultant în pregătirea cererii de finanțare, informațiile referitoare la datele de identificare ale consultantului vor trebui completate în secțiunea A.4. din Anexa 1 – Cererea de Finanțare.

Cererile de finanțare vor fi depuse într-un plic sigilat și pot fi trimise prin poștă cu confirmare de primire, prin curier sau cu predare directă (numărul de înregistrare va fi eliberat persoanei care livrează plicul) la sediul Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor din Bd. Libertății, Nr. 12, București, Sectorul 5, România.

IMPORTANT: În cazul în care propunerea de proiect este trimisă prin poștă cu confirmare de primire/curier, **se ia în considerare data și ora înregistrării la sediul Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor din Bd. Libertății, Nr. 12, București, Sectorul 5, România.** Prin urmare, Solicitanții trebuie să ia în considerare și perioada efectivă de livrare a propunerilor de proiect până la înregistrarea la sediul Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor pentru a se încadra în termenul limită (data calendaristică și ora) de depunere!

Aplicațiile de finanțare primite după termenul limită vor fi respinse automat, chiar dacă data poștei indică o dată anterioară termenului limită sau dacă întârzierea se datorează serviciului de curierat.

Cererile de Proiect trimise sub altă formă (de exemplu prin fax sau e-mail), trimise la altă adresă sau după termenul limită de depunere a propunerilor de proiect vor fi respinse!

Operatorul de Program va primi propunerile de proiect trimise de solicitanți și va asigura gestionarea lor într-un mod adecvat. Pentru eventuale clarificări înainte de depunerea proiectului, solicitanții pot contacta instituția menționată mai sus (utilizând datele de contact furnizate pentru această schemă de granturi mici pe website-ul Operatorului de Program) în vederea solicitării anumitor clarificări /detalii pentru elaborarea Cererii de Finanțare.

Pe plic se vor specifica următoarele informații:

- referința la numărul și data cererii de propuneri de proiecte;
- titlul proiectului, localizarea proiectului;
- datele de contact cu numele întreg al solicitantului și al partenerilor;

Perioada de depunere a cererilor de finanțare este de 3 luni de la deschiderea schemei de granturi mici. Termenul de lansare al schemei de granturi mici este 30 decembrie 2020, ora 17.00, respectiv termenul limită de depunere al cererilor de finanțare pentru prezenta schemă de granturi mici este

29 martie 2021, ora 17.00, termen de înregistrare efectivă la sediul Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor din Bd. Libertății, Nr. 12, București, Sectorul 5, România.

Termenul limită specificat mai sus este cel până la care Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor primește efectiv cererile depuse, dar solicitanților li se recomandă să nu aștepte până la acest moment pentru a depune aplicațiile de finanțare.

Sintetizând, Aplicația de finanțare împreună cu anexele obligatorii:

- Se vor elabora **în limba română și în limba engleză**. Cererile și anexele completate de mână sau care conțin ștersături și modificări nu vor fi acceptate;
- Se vor numerota (începând de la zero pe prima pagină și se va continua succesiv până la ultima);
- Pentru a garanta autenticitatea, fiecare pagină a cererii va fi ștampilată;
- Se vor depune în 1 exemplar imprimat (un original), împreună cu 1 CD/DVD etc. conținând varianta electronică (pdf și format editabil în Word & Excel).

ATENȚIE!

- Înainte de a depune cererile de finanțare, verificați respectarea criteriilor administrative și de eligibilitate folosind listele de verificare prevăzute în Anexa 7 și grila pentru verificarea și evaluarea proiectului din Anexa 8.
- Se va acorda o atenție deosebită în completarea cererii de finanțare de existența unor eventuale erate/modificări ale documentelor Ghidului Solicitantului postate pe site-ul Operatorului de Program.
- Informații suplimentare cu privire la prezenta schemă de granturi mici se regăsesc pe pagina web a Programului: <http://www.mmediu.ro/categorie/see-eea-2014-2021/260> .

Solicitanții pot transmite întrebări în legătură cu prezenta schemă de granturi mici utilizând următoarele date de contact:

- pe e-mail, la adresa: see2014-2021@mmediu.ro;
- pe fax, la numărul 021 408 9622 .

Întrebările pot fi adresate cu cel puțin 15 zile calendaristice înainte de expirarea termenului de depunere a proiectelor. Răspunsurile la întrebări vor fi comunicate de Operatorul de Program în termen de maximum 2 zile lucrătoare de la primirea cererilor de clarificare.

Este recomandat ca solicitanții să consulte periodic pagina web a Programului în vederea obținerii de informații actualizate cu privire la prezenta schemă de granturi mici.

Întrebările și răspunsurile de interes general vor fi publicate pe pagina web a Programului: <http://www.mmediu.ro/categorie/ghiduri-apeluri-deschise/204>. Pagina web va fi actualizată, în mod constant, cu informații relevante.

12. Evaluarea și selecția

Procedura de evaluare și selectare a proiectelor include 4 etape:

- i. Verificarea conformității cererii de finanțare din punct de vedere administrativ (criterii de admisibilitate);
- ii. Verificarea conformității aplicantului (Solicitantului)/partenerilor de proiect cu criteriile de eligibilitate;
- iii. Evaluarea proiectelor privind cerințele tehnico-financiare, și
- iv. Selecția proiectelor pentru finanțare.

12.1 Etapele de verificare ale conformității administrative și a eligibilității

La depunere, Aplicația de finanțare va primi un număr de înregistrare unic la nivelul Operatorului de program. Acest număr va fi necesar în corespondența ulterioară a solicitantului cu Operatorul de program.

Cerințele administrative și de eligibilitate sunt criterii obligatorii și eliminatorii. Criteriile de eligibilitate de la punctele (i) și (ii) sunt evaluate cu DA / NU.

Verificarea conformității administrative va consta în verificarea conformității cu formatul cererii de finanțare, existența anexelor și validitatea documentelor.

Verificarea eligibilității presupune analiza respectării cerințelor privind:

A. Eligibilitatea Solicitantului/Partenerului

B. Eligibilitatea proiectului

Verificările administrative și de eligibilitate ale aplicațiilor de proiecte vor fi efectuate în conformitate cu criteriile de verificare din **Anexa 8**.

Verificarea administrativă și a eligibilității documentației Aplicației de proiect este realizată independent de către doi evaluatori din cadrul Operatorului de Program (nominalizați prin Decizia Operatorului de Program), pentru a respecta principiul „celor 4 ochi”. Înainte de începerea evaluării, experții desemnați trebuie să semneze o declarație pe proprie răspundere privind confidențialitatea și evitarea conflictului de interese. Fiecare dintre cei doi evaluatori efectuează verificări separate/independente, folosind același format al listelor de verificare administrativă și de eligibilitate, pe care le semnează și le datează.

În cazul în care documentele prezentate sunt incomplete și nu se poate lua o decizie în acest sens, aplicații pot fi solicitați, de maximum 2 ori, de către Operatorul de Program, pentru a oferi clarificări și/sau completări suplimentare prin e-mail, fax, poștă. Informațiile/clarificările vor fi transmise de către Solicitant (prin poștă, fax, e-mail sau depuse personal), în conformitate cu condițiile și termenul specificate de Operator în cererea de clarificare. Nerespectarea acestor condiții poate duce la respingerea aplicației (cererii) de finanțare.

În așteptarea răspunsului la solicitarea de clarificare, evaluarea aplicației de proiect este suspendată.

Ca rezultat al verificării:

- Proiectele notate cu „DA” vor fi supuse evaluării privind eligibilitatea aplicației (tehnicofinanciară), iar solicitanții vor fi notificați în scris despre selectarea proiectului în următoarea etapă de evaluare;
- Proiectele notate cu „NU” vor fi respinse în această etapă, iar solicitanții vor fi notificați în scris despre decizia de respingere și motivele aferente. Rezultatul obținut în urma verificării administrative și a eligibilității Solicitantului nu poate fi contestat, deoarece Solicitantul trebuie să respecte condițiile de eligibilitate și cele privind verificarea administrativă, iar dacă anumite documente lipsesc sau au fost omise, Operatorul de Program va transmite o cerere de clarificare.

Doar Aplicațiile (cererile) de finanțare care îndeplinesc toate criteriile de admisibilitate sunt aprobate în următoarea etapă a procesului de evaluare - verificarea tehnico-financiară!

12.2 Evaluarea aplicației de proiect; metodologia de evaluare a aplicațiilor de proiecte pentru finanțare

Pentru a asigura transparența în procedura de selecție, toate cererile care îndeplinesc criteriile administrative și de eligibilitate sunt evaluate din punctul de vedere al criteriilor tehnice și financiare de către doi evaluatori independenți, angajați ca experți imparțiali externi, având expertiză în domeniul schimbărilor climatice și analiza impactului acestora, contractați de către Operatorul de Program. Clarificările vor fi solicitate de către Promotorul de Proiect doar pentru a detalia / clarifica anumite aspecte specifice. Nu va furniza documente suplimentare pentru a contribui la îmbunătățirea conținutului cererii de finanțare care face obiectul evaluării.

Înainte de începerea evaluării tehnico-financiare, experții externi desemnați trebuie să depună, pe propria răspundere, o declarație de confidențialitate și de evitare a conflictului de interese.

Experții vor puncta proiectele separat, în conformitate cu criteriile de selecție stabilite (**Anexa 8**). Proiectele vor fi ierarhizate în funcție de media punctajelor experților. Dacă punctajul acordat de fiecare dintre cei doi experți diferă cu peste 30% față de cel mai mare punctaj, Operatorul de Program va desemna un al treilea expert care va evalua independent și va acorda un punctaj. În aceste cazuri, media celor două cele mai apropiate punctaje va fi utilizată în ierarhizarea aplicațiilor de proiect (cererilor de finanțare).

Dacă Aplicația de finanțare (inclusiv anexele) conține informații care necesită clarificări, Operatorul de Program poate solicita, de maximum 2 ori, aplicantului să furnizeze documente sau informații suplimentare, într-un termen rezonabil de maximum 10 zile de la primirea oficială a solicitării Operatorului de Program. Din motive de eficiență, informațiile/documentele suplimentare pot fi trimise pe adresa de e-mail oficială a Operatorului de Program, însă Solicitantul va trebui să trimită informațiile suplimentare în original, în format letric, respectând termenul stabilit de Operatorul de Program.

În perioada de așteptare pentru răspunsul la cererea de clarificare, evaluarea aplicației de proiect este suspendată. Dacă răspunsul nu este trimis în termenul specificat sau nu a fost trimisă o notificare pentru

prelungirea perioadei de transmitere a răspunsului, având un motiv întemeiat de justificare a întârzierii, evaluarea va continua în absența documentelor solicitate.

Pentru a trece la etapa de selecție, o Aplicație de proiect trebuie să primească punctajul minim prevăzut în Anexa 8.

Fiecare evaluator este obligat să justifice punctajul și să semneze și să dateze lista de evaluare.

Verificarea tehnică și financiară a aplicației de proiect și procesul de evaluare implică evaluarea următoarelor **criterii principale**:

- **relevanță** (contribuția proiectului la rezultatele Programului, valoare adăugată);
- **maturitate** (calitatea ofertei tehnice, mecanismul de implementare a proiectului și calitatea ofertei financiare);
- **sustenabilitate**.

Relevanța proiectului. Proiectul este considerat relevant dacă demonstrează contribuția sa la realizarea obiectivelor Programului și la implementarea unor politici relevante pentru mediul înconjurător (de exemplu: îmbunătățirea stării ecosistemului și reducerea efectelor schimbărilor climatice).

Proiectul, respectiv planul de adaptare, trebuie să includă acțiuni ce contribuie direct sau indirect la creșterea rezilienței municipale la efectele schimbărilor climatice, iar beneficiile sale trebuie să rezulte din activitățile realizabile printr-o alocare financiară echilibrată și realistă. Resursele proiectului trebuie să fie gestionate astfel încât să obțină beneficii maxime. Beneficiile proiectului cuprinse în planul de adaptare trebuie să fie relevante pentru creșterea capacității municipalităților de atenuare și adaptare la schimbările climatice.

De asemenea, se evaluează potențialul proiectului în elaborarea planului ținând cont de necesitățile comunităților locale cu privire la problemele de protecție a naturii, precum și la adaptarea la schimbările climatice. Măsura în care rezultatul proiectului furnizează acțiuni de comunicare și diseminare cu un impact amplu și măsurabil ce generează reacții favorabile pe termen lung, este un alt aspect evaluat în vederea determinării relevanței proiectului.

Maturitatea proiectului. Maturitatea proiectului este evaluată prin calitatea ofertei tehnice și a celei financiare, prin existența unui cadru adecvat de implementare a proiectului (dacă pentru managementul proiectului sunt disponibile următoarele: resurse umane, logistică, echipamente, dacă sunt clar definite rolurile și responsabilitățile, dacă sunt acoperite domeniile de expertiză necesare pentru coordonarea și implementarea activităților (de ex. ar trebui evidențiată experiența Solicitantului și capacitatea sa de a implementa proiectul) din cadrul proiectului (ce reprezintă responsabilitatea Solicitantului sau a partenerilor săi) precum și sprijinul acordat proiectului de către alți factori relevanți.

Obiectivele și activitățile proiectului, precum și justificarea importanței și necesității acestuia trebuie specificate în mod clar, subliniind fezabilitatea activităților și măsurilor propuse. Proiectul trebuie să fie viabil, soluția propusă trebuie să aibă o valabilitate pe termen lung (activitatea trebuie să continue și după finalizarea proiectului). Bugetul proiectului trebuie să fie rezonabil, justificabil și corelat cu obiectivele și activitățile propuse. Proiectul trebuie să conțină un set de indicatori ce cuantifică rezultatele estimate ale proiectului, în legătură cu indicatorii specificați în Program. Se vor identifica riscurile și constrângerile ce pot interveni în implementarea proiectului și se vor propune măsuri de

prevenire a acestora. Existența unui plan de reducere a riscurilor este un aspect ce trebuie evaluat în scopul stabilirii maturității proiectului. Experiența applicantului în managementul proiectelor similare constituie un avantaj. Applicantul trebuie să demonstreze că are capacitatea tehnică și financiară de a implementa proiectul, precum și de a acoperi alte cheltuieli decât cele eligibile, dacă este cazul.

Sustenabilitatea. Descrierea sustenabilității va reflecta modalitatea în care rezultatele proiectului vor fi valorificate după finalizarea proiectului.

Proiectele vor fi evaluate sub prisma a trei criterii principale – **relevanță, maturitate, sustenabilitate**. Fiecare criteriu are un punctaj minim și maxim; pentru calificarea proiectului este necesară obținerea a minim 60 de puncte cumulate prin însumarea punctelor tuturor criteriilor. În cazul în care un criteriu obține 0 puncte sau un punctaj mai mic decât cel minim necesar, proiectul va fi propus în mod automat pentru respingere. Fiecare evaluator va acorda un punctaj, care, în scopul evaluării și în conformitate cu criteriile de selecție, nu poate fi mai mic de 60 puncte pentru fiecare evaluator (fiecare având propriul tabel de evaluare).

În cazul în care aplicația de proiect nu obține punctajul minim necesar de calificare, Operatorul de Program notifică Applicantul asupra respingerii aplicației de proiect. Din momentul primirii notificării, Applicantul are dreptul de a depune contestație la Operatorul de Program în maximum 10 zile lucrătoare. Contestația trebuie depusă la registratura Operatorului de Program, este transmisă managerului Operatorului de Program și se va aplica procedura de reevaluare a aplicației de proiect prin numirea a 2 experți externi, alții decât cei care au efectuat evaluarea inițială. Înainte de a începe re-evaluarea tehnico-financiară, experții externi desemnați de contractant trebuie să depună o declarație pe proprie răspundere de confidențialitate și de evitare a conflictului de interese. Cei doi noi experți externi efectuează re-evaluarea conform procedurii descrise anterior.

Contestația este formulată în scris și trebuie să includă:

- a) datele de identificare ale applicantului (contestatorului),
- b) codul unic al aplicației și titlul proiectului,
- c) obiectul contestației,
- d) motivele de fapt și de drept,
- e) mandatul special pentru persoana împuternicită, dacă este cazul.

Pentru a fi valabilă, contestația trebuie semnată de reprezentantul legal al applicantului/persoanei autorizate. Contestațiile depuse de alte persoane decât reprezentantul legal și/sau persoana împuternicită expres de acesta nu vor fi analizate. Contestațiile depuse de alte persoane fizice sau juridice, inclusiv de parteneri, nu vor fi analizate și vor fi respinse.

În cazul în care contestatorul nu prezintă motivele de fapt și de drept, dovezile pe care se bazează contestația, acesta nu are obiect de analiză și, prin urmare, va fi respinsă ca nefondată.

Applicantul nu poate prezenta documente noi în completarea aplicației de proiect și nu poate modifica conținutul dosarului aplicației pentru finanțare.

Contestațiile vor fi soluționate în maximum 30 de zile calendaristice de la data înregistrării la sediul Operatorului de Program.

Contestația poate fi retrasă de către aplicant până la soluționarea sa, prin cerere scrisă, cu pierderea dreptului de a depune o nouă contestație.

În timpul soluționării contestațiilor, lista aplicațiilor de proiecte va fi actualizată cu acele aplicații pentru care a fost luată o decizie favorabilă.

Decizia privind soluționarea contestațiilor este definitivă, iar aplicantul nu mai poate depune o nouă contestație cu privire la aceeași etapă de evaluare.

După expirarea perioadei de contestație sau după primirea rezultatelor re-evaluării de la evaluatori Operatorul de Program pregătește Lista cu clasamentul final al aplicațiilor de proiect (în ordine descrescătoare) pe baza punctajelor finale obținute în urma evaluării tehnice și financiare. Clasamentul este avizat de către Operatorul de Program și este supus discuției și aprobării Comitetului de selecție.

În termen de 3 zile de la primirea re-evaluării, Operatorul de Program notifică aplicanții cu privire la rezultatele evaluării.

12.3 Procedura de selecție a proiectelor de către Comitetul de Selecție

Operatorul de Program stabilește un Comitet de Selecție care selectează/recomandă proiectele ce vor fi finanțate în cadrul Programului RO-MEDIU – schema de granturi mici "Elaborarea planurilor de atenuare și adaptare în municipalități". Comitetul de Selecție este format din cel puțin 3 persoane cu expertiză relevantă pentru prezenta schemă de granturi mici. Cel puțin unul din membrii Comitetului este ales din afara Operatorului de Program.

Operatorul de Program se va asigura că procesul de selecție se desfășoară în conformitate cu prevederile Regulamentului de Implementare a Mecanismului Financiar al Spațiului Economic European 2014-2021 și că recomandările Comitetului de Selecție respectă prevederile și obiectivele Programului RO-Mediu. În urma acestei verificări, pe baza deciziei Comitetului de Selecție, Operatorul de Program va stabili ce proiecte vor fi finanțate.

După finalizarea procesului de evaluare tehnico-financiară a aplicațiilor de proiecte, se elaborează o listă cu clasamentul aplicațiilor de proiecte propuse a fi finanțate și o listă a aplicațiilor de proiecte de rezervă (listă de așteptare) și vor fi înaintate deciziei Comitetului de Selecție pentru aprobarea spre finanțare în limita fondurilor disponibile pentru prezenta schemă de granturi mici. Proiectele care respectă cerințele de finanțare sunt recomandate pentru finanțare în ordinea descrescătoare a punctajului obținut.

Dacă două sau mai multe aplicații de proiecte au același punctaj, criteriul de departajare este punctajul obținut pentru **2.1 Calitatea propunerii tehnice** din Grila de evaluare tehnică și financiară (Anexa 8).

Comitetul de Selecție analizează lista aplicațiilor de proiecte ierarhizată în funcție de scorurile obținute și poate modifica această listă în cazuri bine justificate. Justificarea acestor modificări va fi detaliată în procesul-verbal al ședinței Comitetului de Selecție. Dacă o astfel de modificare duce la respingerea proiectului, Solicitantul aferent va fi informat în scris. Comitetul de Selecție trimite spre aprobare Operatorului de Programe lista proiectelor recomandate pentru finanțare.

Aplicațiile de proiecte care au obținut punctajul minim necesar calificării și sunt incluse pe lista de rezervă pot fi finanțate din fondurile alocate prezentei scheme de granturi mici, prin decizia Comitetului de Selecție, **doar** în situația în care Solicitantul cererii de finanțare selectate renunță la semnarea contractului de proiect.

Dacă două sau mai multe proiecte au obținut același scor, Comitetul de Selecție va lua decizia finală în selectarea celui care va fi finanțat.

După finalizarea procesului de selecție, solicitanții sunt informați cu privire la aprobarea aplicației de proiect, pentru pregătirea documentelor necesare în etapa de contractare (reconfirmând astfel interesul lor pentru semnarea contractului), sau despre respingerea cererii.

Operatorul de Program va înștiința solicitanții privind rezultatele procesului de selecție în termen de maxim 2 săptămâni de la decizia Comitetului de Selecție!

Operatorul de Program va publica rezultatele schemei de granturi mici pe site-ul oficial al Operatorului de Program.

Pe baza raportului Comitetului de Selecție, se va încheia pentru fiecare aplicație de proiect un Contract de Finanțare între Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, în calitate de Operator de Program, și Promotorul de Proiect.

NOTĂ: Orice solicitant va fi exclus din procesul de evaluare și selecție în cazul în care se dovedește că:

- Este vinovat de inducerea gravă în eroare a Operatorului de Program, prin furnizarea unor informații incorecte privind condițiile de eligibilitate, sau în cazul în care potențialul Promotor de Proiect omite în mod voit informații în corespondența cu OP, cu scopul de a câștiga finanțarea unui proiect.
- A încercat să obțină informații confidențiale sau să influențeze experții evaluatori, Comitetul de Selecție sau Operatorul de Program în timpul procesului de evaluare.

Durata estimată a procesului de evaluare și selecție

Etape	Perioada de timp estimată
Depunerea aplicațiilor de finanțare	3 luni
Verificarea conformității și eligibilității administrative	20 zile
Evaluare tehnică și financiară, inclusiv contestațiile	40 zile
Selectarea aplicațiilor de proiecte de către Comitetul de Selecție	2 săptămâni
Semnarea contractelor de finanțare proiect	2 săptămâni

13. Contractarea

Pentru a pregăti și încheia Contractul de finanțare al proiectului, solicitanții selectați vor primi o notificare care indică documentele necesare pentru a fi prezentate Operatorului de Program în vederea

semnării contractului de finanțare proiect. De asemenea, notificarea va specifica termenul de depunere a documentelor.

Contractul de finanțare al proiectului (Anexa 9) stabilește termenii și condițiile de finanțare, precum și rolurile și responsabilitățile Părților. Termenul limită pentru depunerea documentelor solicitate în etapa de contractare este de 5 zile lucrătoare. În cazuri întemeiate, justificate în mod corespunzător, Operatorul de Program poate aproba prelungirea perioadei de răspuns o singură dată.

Dacă Solicitantul nu răspunde în termenul comunicat de Operatorul de Program/refuză prezentarea documentelor care fac obiectul semnării Contractului de finanțare/justificările Solicitantului nu sunt acceptate de Operatorul de Program, aplicația de proiect va fi exclusă de la finanțare și Contractul de finanțare nu va fi semnat de Operatorul de Program.

Orice decizie a Operatorului de Program de a exclude un proiect de la finanțare, luată după decizia de aprobare a Comitetului de Selecție, va fi comunicată Solicitantului respectiv.

Contractul de finanțare în formatul transmis de Operatorul de Program către Promotorul de Proiect în vederea semnării este obligatoriu, acesta neputând propune modificări, cu excepția datelor de identificare ale Promotorului de Proiect și/sau erorilor materiale.

Operatorul de Program recomandă citirea cu atenție a contractului de finanțare înaintea semnării acestuia, întrucât acesta conține toate condițiile în care se acordă sprijinul financiar nerambursabil, iar semnarea acestuia reprezintă angajamentul de implementare pe proprie răspundere a proiectului din partea Solicitantului și pentru realizarea obiectivelor și rezultatelor stabilite în cererea de finanțare.

14. Prevederi referitoare la plăți

Operatorul de program asigură plățile către proiectele selectate în timp util. Plățile intermediare ale proiectului se bazează pe rapoartele aprobate ale proiectului.

Plățile grantului proiectului iau forma unor plăți în avans și plăți intermediare. Nivelul avansului plătit pentru proiectele aprobate spre finanțare în cadrul schemei de granturi mici „Elaborarea planurilor de atenuare și adaptare în municipalități” este stabilit în contractul de finanțare al proiectului. Nivelul maxim al avansului de plătit este legat de durata implementării proiectului, după cum urmează:

Durata implementării proiectului	Avans de plată*)	Valoarea maximă a plăților intermediare**)	Plata finală
<i>Entități publice</i>			
≤ 12 luni	Până la 70%	30%	N/A

*) la depunerea cererii de plată avans de către Promotorul de Proiect

***) la solicitarea Promotorului de Proiect și depunerea Raportului Intermediar de Progres însoțit de documentele justificative

Prefinanțarea se poate acorda în una sau mai multe tranșe. Avansul și prefinanțarea nu pot totaliza mai mult de 100% din totalul sprijinului financiar nerambursabil pentru entități publice.

Plata avansului ca reprezentând un anumit procent din valoarea totală a sprijinului financiar nerambursabil se face în termen de o lună de la depunerea unei cereri de plată, după semnarea contractului de finanțare al proiectului. Plățile intermediare se fac în termen de o lună de la aprobarea rapoartelor intermediare ale proiectului.

Aprobarea rapoartelor intermediare și finale ale proiectului are loc în termen de 2 luni de la transmiterea informațiilor necesare.

Durata perioadelor de raportare și termenele de raportare sunt specificate în Cap. 16 – Raportare, ale prezentului ghid.

Verificarea cererilor de plată

Pentru verificarea progresului tehnic și financiar și aprobarea cererilor de plată, Promotorii de Proiect trebuie să prezinte rapoarte intermediare și finale ale proiectului care conțin informații despre cheltuielile efectuate în derularea proiectului.

În conformitate cu prevederile Articolul 5.6.2 punctul i) din Regulament, cheltuielile efectuate sunt supuse verificărilor administrative înainte de aprobarea raportului. Verificările ce trebuie efectuate acoperă aspectele administrative, financiare, tehnice și fizice ale proiectelor, după caz, și sunt în conformitate cu principiul proporționalității.

În vederea gestionării sprijinului financiar nerambursabil și a contribuției proprii (dacă există), promotorul de proiect și partenerii de proiect din România au obligația de a deschide conturi speciale pentru proiect în sistemul Trezoreriei Statului sau la bănci comerciale, după caz, în condițiile stabilite prin OUG nr. 34/2017 și normele sale de aplicare.

Tranșele de prefinanțare vor fi plătite în baza unui raport financiar intermediar transmis de către Promotorul de Proiect și aprobat de Operatorul de Program și vor fi condiționate de cheltuielile plăților anterioare; dacă Promotorii de Proiect / Partenerii de Proiect nu au cheltuit/justificat sumele primite anterior pentru perioada de raportare, sumele neutilizate/nejustificate vor fi deduse din următoarea solicitare de plată fără a diminua bugetul proiectului.

Efectuarea plăților aferente rapoartelor intermediare de progres va fi efectuată în baza următoarelor etape de verificare:

- verificarea eligibilității cheltuielilor declarate de către promotorii de proiecte, pentru a se asigura că acestea au fost realizate corect, în conformitate cu legislația și procedurile în vigoare;
- verificarea stadiului de implementare a proiectului, a valorilor indicatorilor și a corelării cheltuielilor cu activitățile proiectului;
- verificarea eligibilității, corectitudinii și conformității cererilor de plată.

Aprobarea Rapoartelor intermediare și finale ale proiectului are loc în termen de 45 de zile de la transmiterea informațiilor și documentelor necesare.

Plățile pot fi suspendate dacă există suspiciuni că proiectul nu este implementat în concordanță cu prevederile contractului de finanțare.

15. Implementarea și monitorizarea proiectului

Promotorul de Proiect va asigura, împreună cu partenerii, implementarea proiectului în condițiile stabilite prin contractul de finanțare, cererea de finanțare (anexă la acesta) și acordul de parteneriat, precum și prin orice alte instrucțiuni/ comunicări emise de Operatorul de Program.

Promotorul de Proiect și partenerii au obligația de a respecta cadrul legal aplicabil MFSEE 2014-2021, precum și legislația europeană și națională aplicabilă în toate fazele de implementare a proiectului, inclusiv, dar fără a se limita la aceasta, legislația privind mediul, achizițiile publice și ajutorul de stat.

Monitorizarea și controlul privind implementarea proiectului sunt realizate de către Operatorul de Program, precum și de alte structuri cu atribuții de control/ verificare/ audit. Operatorul de Program monitorizează implementarea proiectului pe baza progresului în comparație cu îndeplinirea rezultatelor programului, în conformitate cu dispozițiile cuprinse în cadrul legal.

Operatorul de Program se asigură că sunt îndeplinite condițiile de monitorizare adecvată și suficientă (documente și/sau vizite în teren) de către/pentru Promotorii de Proiecte astfel încât să permită Operatorului de Program și Punctului de Contact Național să-și îndeplinească obligațiile. Astfel, pe tot parcursul procesului de implementare, Operatorul de Program va monitoriza administrativ și tehnic proiectele finanțate prin, inter alia, analiza rapoartelor de progres însoțite de documentele justificative, și vizite la fața locului.

În plus, în conformitate cu Articolul 5.6.2 punctul ii) din Regulament, se vor efectua verificări la fața locului a proiectelor (vizite în teren), verificări ce vor fi efectuate pentru toate proiectele finanțate. În timpul vizitelor efectuate la locațiile proiectului, persoanele desemnate de Operatorul de Program vor verifica implementarea proiectelor în concordanță cu prevederile Regulamentului, ale Acordului de Program, ale contractului de finanțare și ale procedurilor constituite în acest sens.

Procesul de monitorizare include verificarea procedurilor de achiziții publice, eficiența și eficacitatea cheltuielilor efectuate, evaluarea realizării obiectivelor, rezultatelor și impactului proiectului.

Promotorii de Proiect și partenerii lor (acolo unde este cazul) sunt obligați să permită reprezentanților Operatorului de Program, ai Punctului de Contact Național, ai Autorității de Audit sau ai oricărei entități desemnate de aceste organizații pentru a efectua monitorizarea, auditul, controlul sau evaluarea proiectului, accesul imediat și complet la orice informații, documente, persoane relevante și locații legate de activitățile desfășurate în cadrul proiectului, fără a aduce atingere limitărilor rezultate din legislația națională aplicabilă.

În cazuri excepționale, în cazul în care apar neclarități în implementarea proiectului, Promotorul de Proiect poate fi supus unor verificări suplimentare.

16. Raportare

Promotorii de Proiect sunt obligați, prin prevederile contractului de finanțare, să prezinte, după caz, rapoarte intermediare de progres (RTF) și un raport final (RFP) al proiectului (formatele sunt specificate în anexele contractului de finanțare).

Promotorul de Proiect va ține cont de faptul că perioadele de raportare¹ vor fi stabilite în contractul de finanțare după cum urmează:

Perioada de raportare (cheltuielile efectuate în perioada de raportare)	Perioada estimată pentru cererea de plată (cheltuielile estimate în perioada)	Termenul de depunere a Raportului tehnico-financiar intermediar (RTF)
1 Ianuarie – 30 Iunie	1 Iulie – 31 Decembrie	15 Iulie
1 Iulie – 31 Decembrie	1 Ianuarie – 30 Iunie	15 Ianuarie

În situația în care Promotorul de Proiect nu a trimis Operatorului de Program Raportul tehnico-financiar intermediar (RTF) / Raportul tehnico-financiar final (RFP) în termenul stabilit prin contract, Operatorul de Program va notifica Promotorului de Proiect printr-o adresă, specificând termenul de 3 zile lucrătoare pentru transmiterea Raportului. Dacă RTF tot nu este transmis în termenul specificat Operatorul de Program, orice nouă cerere de plată intermediară a Promotorului de Proiect va fi respinsă!

Rapoartele intermediare de progres vor conține, minimum, următoarele:

- Stadiul implementării proiectului din punct de vedere al progresului fizic, respectiv: implementarea activităților, gradul de îndeplinire a indicatorilor, informații despre procedurile de achiziție, implementarea planului de comunicare, îndeplinirea cerințelor privind principiile orizontale ale Programului, modificări în cadrul implementării (dacă este cazul), documente justificative aferente progresului proiectului etc.;
- Stadiul implementării proiectului din punct de vedere financiar, incluzând: lista cheltuielilor efectuate în perioada de raportare precedentă, cererea de prefinanțare a cheltuielilor previzionate pentru următoarea perioadă de raportare, documente financiare justificative, rapoartele de evaluare și/sau audit financiar, dacă este cazul etc.

Raportul final va conține aceleași categorii de informații ca și rapoartele intermediare de progres. Adicional, în cadrul acestui raport, vor fi incluse informații referitoare la îndeplinirea obiectivelor proiectului, atingerea rezultatelor proiectului, abordarea principiilor orizontale relevante pentru proiect, îndeplinirea condițiilor proiectului și sustenabilitatea proiectului.

Rapoartele intermediare de progres și raportul final vor fi însoțite de documente/ dovezi care să justifice realitatea, legalitatea și regularitatea cheltuielilor efectuate (de exemplu, facturi însoțite de

¹ Trimiterea RTF este obligatorie în termenele stabilite în tabel. Pentru primul RTF, va fi luată în considerare perioada de la data semnării contractului de proiect până la primul termen calendaristic din termenele menționate în tabel, indiferent de faptul că perioada de raportare este mai mică de 6 luni.

documente de plată, procese verbale de recepție sau alte documente contabile justificative cu valoare probatorie egală etc.), precum și legalitatea și realitatea activităților raportate și gradul de realizare a rezultatelor/ obiectivelor asumate prin proiect (de exemplu, liste de prezență, fotografii, înregistrări video, studii etc.).

Justificarea cheltuielilor partenerilor din Statele Donatoare va fi realizată exclusiv în baza raportului de audit întocmit în conformitate cu prevederile art. 8.12.4 din Regulament.

Nerespectarea cerințelor privind elaborarea și prezentarea rapoartelor poate conduce la respingerea acestora.

Rapoartele vor fi transmise în termenul stabilit prin Contractul de finanțare, indiferent de progresul tehnic sau financiar înregistrat, cu respectarea prevederilor ghidurilor/instrucțiunilor emise de Operatorul de Program.

17. Nereguli

O neregularitate înseamnă o încălcare a:

- a. Cadrului legal al Mecanismului Financiar SEE 2014-2021 menționat în Articolul 1.5;
- b. Orice prevedere a legislației Uniunii Europene, sau
- c. Orice prevedere a legii naționale a Statului Beneficiar

care afectează sau aduce atingere oricărei etape a implementării proiectului finanțat de/ MF SEE 2014-2021 în Statul Beneficiar, în special, dar fără a se limita la, execuția și/sau bugetul Programului RO-Mediu, proiect sau alte activități finanțate de MF SEE 2014-2021.

Orice persoană care deține informații privind existența unor nereguli în desfășurarea proiectelor finanțate în cadrul Programului, poate semnală nereguli prin sesizare în scris în una dintre următoarele forme:

- prin poștă/ servicii de curierat;
- prin depunere personală la sediul Operatorului de Program;
- prin fax, la numărul 021 408 9622;
- prin poșta electronică, la adresa comunicată pe pagina web a Programului;
- prin completarea formularului de alertă disponibil pe pagina web a Programului: www.eeagrants.ro.

Semnalările privind neregulile vor conține obligatoriu informațiile minime prevăzute de OUG nr. 66/2011 cu modificările și completările ulterioare, care să permită identificarea proiectului și/sau localizarea promotorului de proiect, în caz contrar acestea nu vor fi acceptate pentru analiză și verificare. Sesizările privind neregulile pot fi transmise anonim sau sub semnătură, fără ca aceste semnalări să atragă un tratament inechitabil sau discriminatoriu asupra expeditorului.

Confidențialitatea în ceea ce privește identitatea persoanei care a semnalat un potențial caz de nereguli va fi păstrată cu strictețe.

18. Informare și comunicare

Promotorii de proiecte trebuie să disemineze informații cu privire la proiect în rândul unui public cât mai larg, la nivel național, regional și/sau local, inclusiv în rândul factorilor interesați relevanți. În acest sens, se va elabora și implementa Planul de comunicare aferent proiectului (parte a cererii de finanțare).

(a) Scopul planului este de a evidenția rolul Granturilor SEE și pentru a se asigura transparența și vizibilitatea Granturilor SEE.

(b) Prin implementarea Planului de comunicare se urmărește conștientizarea existenței, a obiectivelor și a impactului Granturilor SEE, precum și a cooperării cu entități din Statele Donatoare (în cazul proiectelor derulate în parteneriat).

Planul de comunicare conține în mod obligatoriu următoarele:

a) obiectivele planului și grupurile țintă la nivel național, regional și/sau local;

b) strategia și conținutul măsurilor de informare și publicitate, inclusiv activitățile propuse, mijloacele de comunicare și perioada de realizare a acestora, având în vedere valoarea adăugată și impactul Granturilor SEE;

c) 2 (două) acțiuni de informare privind progresul, respectiv rezultatele proiectului. Printre acestea se pot număra: un seminar, o conferință cu participarea beneficiarilor, o conferință sau un eveniment de presă, inclusiv pentru a marca începutul și/sau încheierea proiectului;

d) măsuri de informare online, prin intermediul unui site web dedicat proiectului sau a unei pagini dedicate proiectului pe un website deja existent al organizației, alternativ, în cazul în care în cadrul proiectului nu există deja un site web se poate realiza un profil activ de social media. În cazul în care promotorul nu deține un website, atunci acesta are obligația de realiza și a menține un cont activ de social media pe toată perioada de implementare a proiectului, precum și pe parcursul perioadei de sustenabilitate. Vor fi publicate periodic informații actualizate cu privire la proiect, progresul acestuia, activitățile realizate, rezultatele obținute și imagini foto. Informațiile vor fi prezentate în limba română.

Pentru proiectele dezvoltate în parteneriat cu o entitate din Statele Donatoare informațiile vor fi publicate pe website-ul Promotorului de Proiect sau pe site-ul special creat pentru proiect, alternativ pe profilul activ de social media, în variantă bilingvă (RO/EN).

Informațiile publicate online vor face referire la: proiect, stadiul de progres, realizări și rezultate, cooperarea cu entități din Statele Donatoare, materiale foto, date de contact și referințe clare privind Programul și Granturile SEE.

e) detalii privind structurile administrative responsabile cu implementarea măsurilor de informare și comunicare, inclusiv nominalizarea unei persoane de contact;

f) indicarea modalităților prin care măsurile de informare și publicitate vor fi evaluate în ceea ce privește transparența, vizibilitatea proiectului și a Granturilor SEE, obiectivele și impactul acestora precum și rolul Statelor Donatoare.

Toate măsurile de informare și comunicare referitoare la Granturile SEE realizate de către Promotorul de proiect trebuie să respecte cerințele prevăzute în Communication and Design Manual, ce poate fi accesat la adresa: <https://eeagrants.org/resources/2014-2021-communication-and-design-manual>.

Organizatorii de evenimente de informare (conferințe, seminarii, etc.) referitoare la implementarea unor proiecte finanțate prin Granturile SEE trebuie să menționeze explicit și să facă cunoscut sprijinul acordat de Islanda, Liechtenstein și Norvegia prin intermediul Granturilor SEE.

Promotorul de Proiect trebuie ca, pe toată durata implementării proiectului, să instaleze un panou la locația/fiecare locație a proiectului, în conformitate cu cerințele Manualului de Comunicare și Vizibilitate, dacă proiectul îndeplinește următoarele condiții:

- finanțarea depășește 50.000 €;
- se finanțează achiziția de dotări sau execuția lucrărilor de restaurare/conservare a patrimoniului natural.

Promotorul de proiect va înlocui panoul cu o placă permanentă, vizibilă, de dimensiuni semnificative, care respectă cerințele Manualului de Comunicare și Vizibilitate, nu mai târziu de șase luni de la finalizarea proiectului.

19. Prelucrarea datelor cu caracter personal

Prelucrarea datelor cu caracter personal se va realiza în conformitate cu prevederile Regulamentului UE nr. 679 din 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor).

Promotorul de Proiect/ Partenerii se vor asigura că dețin consimțământul explicit al membrilor grupurilor țintă/beneficiarilor finali cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal, inclusiv în ceea ce privește apartenența la etnia romă, unde este cazul.

Procesarea datelor cu caracter personal de către Operatorul de Program se realizează în scopul îndeplinirii obligației de monitorizare și control al implementării proiectului și contractului de finanțare și aceste date pot fi transmise de Operatorul de Program altor structuri cu atribuții de control/verificare/audit în cadrul Mecanismului Financiar SEE.

Operatorul de Program va păstra datele cu caracter personal astfel:

1. trei ani de la aprobarea raportului final al Programului RO-MEDIU de către Comitetul Mecanismului Financiar, în cazul în care proiectul nu a obținut finanțare;
2. trei ani de la aprobarea raportului final al Programului RO-MEDIU de către Comitetul Mecanismului Financiar SAU cinci ani de la aprobarea de către Operatorul de Program a raportului final al proiectului care prevede lucrări de intervenție pentru care nu este necesară o autorizație de construire și/sau care

prevede achiziția de echipamente în condițiile art. 8.3.1 lit. (c) din Regulament, oricare intervine ultima, în cazul în care proiectul a obținut finanțare;

3. trei ani de la aprobarea raportului final al Programului RO-MEDIU de către Comitetul Mecanismului Financiar SAU un an de la aprobarea de către Operatorul de Program a raportului final al proiectului care nu prevede lucrări de intervenție și/sau achiziția de echipamente în condițiile art. 8.3.1 lit. (c) din Regulament, oricare intervine ultima, în cazul în care proiectul a obținut finanțare.

Pentru acele documente sau dovezi de realizare a activităților care presupun prelucrarea de date cu caracter personal în sensul Regulamentului UE nr. 679 din 2016, promotorul de proiect va face dovada deținerii acordului expres de prelucrare a datelor pentru fiecare persoană afectată.

Date de contact Operator de Program:

Unitatea de Implementare a Proiectului

Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor

Adresa: Bd. Libertății nr 12, București, România

E-mail: marisanda.piriiianu@mmediu.ro

Telefon/Fax: + 40 21 408 9587 / + 40 21 408 9622

Website: <http://www.mmediu.ro>

Facebook: Granturile SEE – Ministerul Mediului@SEEMediu

Date de contact Partener de Program:

Agenția Norvegiană de Mediu

Email: svein.terje.batvik@miljodir.no

Telefon: +47 73 58 05 00

Website: <https://www.environmentagency.ro>

20. Anexe

Fiecare cerere trebuie să includă următoarele:

Anexa 1 – Cererea de finanțare

Anexa 2 – Bugetul Proiectului – buget Promotor de Proiect, buget Partener de proiect, buget consolidat, buget pe surse de finanțare

Anexa 3 – Declarații și angajamente

Anexa 4 – Documente de identificare a Solicitantului/Partenerului/-ilor

Anexa 5 – Scrisoare de intenție privind parteneriatul

Anexa 6 – Acordul de parteneriat

Documente de suport pentru elaborarea Cererii de finanțare

Anexa 7 – Lista de verificare a Solicitantului pentru transmiterea tuturor documentelor necesare

Anexa 8 - Grile de verificare a conformității administrative și a eligibilității; Grila de evaluare tehnico-financiară a Cererii de finanțare

Anexa 9 – Contract de finanțare al proiectului (format standard)

IMPORTANT !

Cererea de finanțare trebuie să respecte modelele furnizate și trebuie să includă informațiile / documentele solicitate în conformitate cu următoarele cerințe:

Anexa 1 a Ghidului Solicitantului, inclusiv anexele subsecvente
Cererea de finanțare trebuie însoțită de o scrisoare de înaintare și un opis al documentelor conținând toate informațiile precizate în Ghidul Solicitantului (GS)
Cererea de finanțare pe suport de hârtie (inclusiv anexele) se depune în 1 exemplar letric original în limbile Română și Engleză
Cererea de finanțare, inclusiv anexele, se depune, de asemenea în format electronic pe 1 CD/DVD (format pdf și format editabil în Word și Excel)
Cererea de finanțare (inclusiv anexele) se numerotează conform instrucțiunilor Ghidului Solicitantului (GS)
Cererea de finanțare se semnează de către un reprezentant legal sau un împuternicit al acestuia (caz pentru care trebuie inclusă și decizia de împuternicire).
Procura autenticată se anexează în original (dacă este cazul).